

Bruxelles, den 12. marts 2025
(OR. en)

6932/25

**Interinstitutionel sag:
2024/0258(COD)**

**CODEC 235
ELARG 37
COEST 223
CADREFIN 19
FIN 286
ECOFIN 263
BUDGET 12
PE 7**

ORIENTERENDE NOTE

fra:	Generalsekretariatet for Rådet
til:	De Faste Repræsentanternes Komité/Rådet
Vedr.:	Forslag til EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING om oprettelse af reform- og vækstfaciliteten for Republikken Moldova – Resultat af Europa-Parlamentets førstebehandling (10.-13. marts 2025 i Strasbourg)

I. INDLEDNING

I overensstemmelse med bestemmelserne i artikel 294 i TEUF og den fælles erklæring om den praktiske gennemførelse af den fælles beslutningsprocedure¹ har der fundet en række uformelle kontakter sted mellem Rådet, Europa-Parlamentet og Kommissionen med henblik på at nå til enighed om denne sag ved førstebehandlingen.

¹ EUT C 145 af 30.6.2007, s. 5.

I den forbindelse fremsatte formanden for Udenrigsudvalget (AFET), David McALLISTER (PPE, DE), og næstformanden for Budgetudvalget (BUDG), Monika HOHLMEIER (PPE, DE), på vegne af henholdsvis AFET og BUDG et kompromisændringsforslag (ændringsforslag 2) til ovennævnte forslag til forordning, som Sven MIKSER (S&D, EE) og Siegfried MUREȘAN (PPE, RO) havde udarbejdet et udkast til betænkning om. Der var blevet opnået enighed om dette ændringsforslag under ovennævnte uformelle kontakter. Der blev ikke fremsat andre ændringsforslag.

II. AFSTEMNING

Ved afstemningen den 11. marts 2025 vedtog plenarforsamlingen kompromisændringsforslaget (ændringsforslag 2) til ovennævnte forslag til forordning. Det således ændrede kommissionsforslag udgør Parlamentets førstebehandlingsholdning, som er indeholdt i dets lovgivningsmæssige beslutning, jf. bilaget til denne note².

Parlamentets holdning svarer til, hvad institutionerne tidligere var blevet enige om. Rådet skulle således kunne godkende Parlamentets holdning.

Retsakten vil derefter blive vedtaget med den ordlyd, der svarer til Parlamentets holdning.

² Den udgave af Parlamentets holdning, der findes i den lovgivningsmæssige beslutning, er forsynet med angivelse af de ændringer, der er foretaget i Kommissionens forslag. Tilføjelser til Kommissionens tekst er fremhævet med *fed skrift og kursiv*. Udgået tekst er markeret med "■".

P10_TA(2025)0022

Oprettelse af reform- og vækstfaciliteten for Republikken Moldova

Europa-Parlamentets lovgivningsmæssige beslutning af 11. marts 2025 om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om oprettelse af reform- og vækstfaciliteten for Republikken Moldova (COM(2024)0469 – C10-0127/2024 – 2024/0258(COD))

(Almindelig lovgivningsprocedure: førstebehandling)

Europa-Parlamentet,

- der henviser til Kommissionens forslag til Europa-Parlamentet og Rådet (COM(2024)0469),
- der henviser til artikel 294, stk. 2, og artikel 212 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, på grundlag af hvilke Kommissionen har forelagt forslaget for Parlamentet (C10-0127/2024),
- der henviser til artikel 294, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,
- der henviser til, at det kompetente udvalg har godkendt den foreløbige aftale i henhold til forretningsordenens artikel 75, stk. 4, og at Rådets repræsentant ved skrivelse af 26. februar 2025 forpligtede sig til at godkende Europa-Parlamentets holdning, jf. artikel 294, stk. 4, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,
- der henviser til forretningsordenens artikel 60,
- der henviser til de fælles drøftelser mellem Udenrigsudvalget og Budgetudvalget, jf. forretningsordenens artikel 59,
- der henviser til udtalelser fra Udvalget om International Handel og Budgetkontroludvalget,
- der henviser til betænkning fra Udenrigsudvalget og Budgetudvalget (A10-0006/2025),

1. vedtager nedenstående holdning ved førstebehandling;
2. anmoder om fornyet forelæggelse, hvis Kommissionen erstatter, i væsentlig grad ændrer eller agter i væsentlig grad at ændre sit forslag;
3. pålægger sin formand at sende Parlamentets holdning til Rådet og Kommissionen samt til de nationale parlamenter.

Europa-Parlamentets holdning fastlagt ved førstebehandlingen den 11. marts 2025 med henblik på vedtagelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2025/... om oprettelse af reform- og vækstfaciliteten for Republikken Moldova

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR –

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 212,

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,

efter den almindelige lovgivningsprocedure¹, og

¹ Europa-Parlamentets holdning af 11.3.2025.

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Unionen bygger på de værdier, der er omhandlet i artikel 2 i traktaten om Den Europæiske Union (TEU), herunder demokrati, retsstatsprincippet og respekt for menneskerettighederne. Disse værdier indgår i de tiltrædelseskriterier, der blev fastlagt på Det Europæiske Råds møde i København i juni 1993 (Københavnskriterierne), og som udgør betingelserne for medlemskab af Unionen.
- (2) Unionens udvidelsesproces bygger på fastlagte kriterier, retfærdige og strenge betingelser og princippet om egen fortjeneste. Det er fortsat afgørende med et fast engagement i "grundprincipperne først"-tilgangen, som kræver et stærkt fokus på retsstatsprincippet, de grundlæggende rettigheder, de demokratiske institutioners funktionsmåde og reformen af den offentlige forvaltning samt på økonomiske kriterier. Fremskridt afhænger af Republikken Moldovas (Moldovas) gennemførelse af de reformer, der er nødvendige for at tilpasse sig gældende EU-ret.
- (3) Ruslands angrebskrig mod Ukraine viste yderligere, at Unionens udvidelse er en geostrategisk investering i fred, sikkerhed og stabilitet. Unionen er fuldt og utvetydigt engageret i Moldovas perspektiv for EU-medlemskab. Moldovas orientering mod og engagement over for Unionen er et stærkt udtryk for landets strategiske valg og plads i et værdifællesskab. Det er nødvendigt, at Moldovas vej mod EU-medlemskab er fast forankret i håndgribelige og konkrete reformfremskridt.

- (4) Det er i Unionens og Moldovas fælles interesse at gøre fremskridt med reformerne af dets politiske, retlige og økonomiske systemer med henblik på dets fremtidige EU-medlemskab og at støtte dets tiltrædelsesproces. Udsigten til EU-medlemskab har en stærk forandringsskabende virkning, der forankrer positive demokratiske, politiske, økonomiske og samfundsmæssige forandringer, **og bidrager til at styrke Moldovas modstandsdygtighed.**
- (5) Det er nødvendigt at fremrykke nogle af fordelene ved EU-medlemskab inden tiltrædelse. Økonomisk konvergens står centralt blandt disse fordele. På nuværende tidspunkt er Moldovas konvergens med hensyn til BNP pr. indbygger udtrykt i købekraftstandarder fortsat lav, nemlig på 29 % af EU-gennemsnittet, og der gøres ikke fremskridt hurtigt nok. **Moldovas diaspora bør også betragtes som en vigtig bidrager til Moldovas sociale og økonomiske udvikling.**
- (6) Da tiltrædelsesforhandlingerne med Moldova blev indledt i juni 2024, er det vigtigt **at yde nødvendig** støtte til Moldovas vej mod tiltrædelse. **Det er desuden vigtigt, at denne støtte** bringes op på et niveau, der er sammenligneligt med andre kandidatlande, der deltager i tiltrædelsesforhandlinger, og at der sikres passende ressourcer.

- (7) Gennemførelsen af vækstplanen for Moldova kræver passende finansiering under et særligt nyt finansieringsinstrument ("faciliteten"). Faciliteten skal bistå landet med at gennemføre reformer med henblik på bæredygtig økonomisk vækst og gøre fremskridt med hensyn til de grundlæggende elementer i udvidelsesprocessen.
- (8) *I betragtning af Ruslands uberettigede angrebskrig mod Ukraine, som i høj grad har påvirket Moldovas sikkerhed, økonomi og borgernes eksistensgrundlag, samt de igangværende og hidtil usete hybride angreb, der er rettet mod landet og dets demokratiske institutioner, bør faciliteten tilstræbe at støtte Moldova i at imødegå betydelige udfordringer, navnlig hvad angår økonomi, energi, fødevarer og værdikæder. Faciliteten bør yde rettidig støtte til Moldova og sætte Moldova i stand til at styrke sin modstandsdygtighed over for udenlandsk informationsmanipulation og indblanding i dets suverænitæt, demokratiske processer og institutioner.*
- (9) For at nå målene i vækstplanen for Moldova bør der med hensyn til investeringsområder lægges vægt på sektorer, der kan forventes at fungere som centrale multiplikatorer for social og økonomisk udvikling: konnektivitet, **infrastruktur**, herunder bæredygtig transport, dekarbonisering, energi, den grønne og den digitale omstilling, **landbrug og fødevarerindustri, udvikling af landdistrikter** samt uddannelse, arbejdsmarkedsdeltagelse og udvikling af færdigheder med særligt fokus på **børn og unge og på at øge levestandarden i hele landet.**

- (10) Faciliteten bør bygge på associeringsdagsordenen med Moldova samt arbejdet inden for den økonomiske plan og investeringsplanen for Det Østlige Partnerskab i Moldova, som agerede spydspids for investeringer i kritiske sektorer såsom konnektivitet, energieffektivitet **og energisikkerhed, idet strandede aktiver undgås**, erhvervsudvikling og konkurrenceevne. **Øget adgang til Unionens indre marked via gennemførelsen af det vidtgående og brede frihandelsområde, forbedret infrastruktur og deltagelse i EU-programmer og -politikker vil give umiddelbare og håndgribelige socioøkonomiske fordele under forudsætning af, at Moldova tilpasser sig de relevante EU-regler for det indre marked.**
- (11) Bæredygtig transportinfrastruktur er afgørende for at forbedre konnektiviteten mellem Moldova og Unionen, og den bør bidrage til Moldovas integration i Unionens transportnet. I det reviderede transeuropæiske transportnet (TEN-T) udvidede Kommissionen den europæiske transportkorridor Østersøen – Sortehavet – Det Ægæiske Hav til Moldova. TEN-T er referencen for finansiering af bæredygtig transportinfrastruktur, herunder for miljøvenlige transportmidler såsom jernbaner samt digitalisering af transport. **Grænseoverskridende energiinfrastrukturprojekter og -sammenkoblinger med medlemsstaterne og Unionens udvidelsespartnere er afgørende for regional energisikkerhed og integration i Unionen.**

- (12) Faciliteten bør støtte investeringer og reformer, der fremmer Moldovas vej mod den digitale omstilling af økonomien og samfundet i overensstemmelse med Unionens vision for 2030, der blev fremlagt i Kommissionens meddelelse af 9. marts 2021 med titlen "Det digitale kompas 2030: Europas kurs i det digitale årti", som fremmer en inkluderende digital økonomi til gavn for alle borgere. Faciliteten bør bestræbe sig på at lette Moldovas opfyldelse af de generelle målsætninger og digitale mål for så vidt angår Unionen. Som skitseret af Kommissionen i dens meddelelse af 15. juni 2023 med titlen "Gennemførelse af værktøjskassen til 5G-cybersikkerhed" bør værktøjskassen til 5G-cybersikkerhed være grundlaget for EU-finansiering for at sikre sikkerhed, modstandsdygtighed og beskyttelse af integriteten af digitale infrastrukturprojekter i regionen.
- (13) Støtten under faciliteten bør ydes med henblik på at opfylde generelle og specifikke mål på grundlag af fastlagte kriterier og med klare betalingsbetingelser. Disse generelle og specifikke mål bør forfølges på en gensidigt forstærkende måde. Faciliteten bør støtte udvidelsesprocessen ved at fremskynde tilpasningen til Unionens værdier, lovgivning, regler, standarder, politikker og praksis (gældende EU-ret) med henblik på EU-medlemskab, fremskynde gradvis integration af Moldova i Unionens indre marked og fremskynde dets socioøkonomiske konvergens med Unionen. Faciliteten bør også fremme gode naboskabsforbindelser.

- (14) Ud over at styrke den socioøkonomiske konvergens bør faciliteten også bidrage til at fremskynde reformer vedrørende de grundlæggende elementer i udvidelsesprocessen, herunder retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder, bl.a. rettigheder for flygtninge, rettigheder for personer, der tilhører mindretal, herunder nationale mindretal og romaer, og rettigheder for lesbiske, bøsser, biseksuelle, transkønnede og interkønnede (LGBTI-personer). Den bør også forbedre demokratiske institutioners og offentlige forvaltnings funktion, offentlige indkøb, statsstøttekontrol og forvaltning af offentlige finanser, bekæmpelse af alle former for korruption og organiseret kriminalitet, uddannelse af høj kvalitet og beskæftigelsespolitikker, samt landets mål for den grønne omstilling, klima og miljø.
- (15) Faciliteten bør hjælpe Moldova med at forberede sig på EU-medlemskab i overensstemmelse med den eksisterende udvidelsesmetode.
- (16) Faciliteten bør supplere den eksisterende økonomiske og finansielle dialog uden at bringe dens anvendelsesområde i fare og dermed styrke den økonomiske integration og forberedelsen af Unionens multilaterale overvågning af økonomiske politikker.

- (17) Faciliteten bør fremme udarbejdelsen af effektivitetsprincipper, respektere additionaliteten af og komplementariteten med den støtte, der ydes under andre EU-programmer og -instrumenter, og tilstræbe at undgå overlapning og sikre synergier mellem bistand i henhold til denne forordning og andre former for bistand, herunder integrerede finansielle pakker sammensat af både eksport- og udviklingsfinansiering fra Unionen, medlemsstaterne, tredjelande og multilaterale og regionale organisationer og enheder. ***Moldovas fortsatte deltagelse i andre EU-finansieringsprogrammer er afgørende.***
- (18) I overensstemmelse med princippet om inkluderende partnerskaber bør Kommissionen bestræbe sig på at sikre, at ***Moldovas parlament, lokale myndigheder i overensstemmelse med Moldovas nationale retlige rammer og*** relevante interessenter i Moldova, herunder arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationer, høres behørigt og har rettidig adgang til relevante oplysninger, så de kan spille en meningsfuld rolle under udformningen og gennemførelsen af programmer og i de tilknyttede overvågningsprocesser.
- (19) Der bør ydes teknisk bistand og bistand til grænseoverskridende samarbejde til støtte for facilitetens mål og for at styrke Moldovas relevante kapacitet til at gennemføre reformdagsordenen.

- (20) Faciliteten bør sikre sammenhæng med og støtte til de generelle mål for Unionens optræden udadtil som fastsat i artikel 21 i TEU, herunder respekt for de grundlæggende rettigheder som nedfældet i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder. Den bør navnlig sikre beskyttelse og fremme af menneskerettighederne og retsstatsprincippet.
- (21) Faciliteten bør styrke innovation, forskning og samarbejde mellem akademiske institutioner og industrien til støtte for den grønne og den digitale omstilling og dermed fremme lokale industrier med særlig vægt på lokalt baserede mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder og startupvirksomheder.
- (22) Moldova bør udvise et troværdigt engagement i de europæiske værdier, bl.a. gennem tilpasning til Unionens fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (FUSP), herunder til Unionens restriktive foranstaltninger.
- (23) Ved gennemførelsen af faciliteten bør der tages hensyn til Unionens strategiske autonomi samt til Unionens og dens medlemsstaters strategiske interesser og de værdier, som Unionen bygger på.

- (24) Aktiviteterne under faciliteten bør støtte fremskridt hen imod Unionens sociale standarder og klima- og miljøstandarder og fremskridt hen imod De Forenede Nationers verdensmål for bæredygtig udvikling, Parisaftalen vedtaget inden for rammerne af De Forenede Nationers rammekonvention om klimaændringer ("Parisaftalen"), De Forenede Nationers konvention om den biologiske mangfoldighed og De Forenede Nationers konvention om bekæmpelse af ørkendannelse og bør ikke bidrage til miljøforringelse eller skade miljøet eller klimaet. Foranstaltninger, der finansieres under faciliteten, bør være i overensstemmelse med Moldovas nationale energi- og klimaplan, dets nationalt bestemte bidrag og ambitionen om at opnå klimaneutralitet senest i 2050. Faciliteten bør bidrage til modvirkning af klimaændringer og evnen til at tilpasse sig de negative virkninger heraf og fremme klimaresiliens. Især bør finansiering under faciliteten fremme omstillingen til en dekarboniseret, klimaneutral, klimarobust og cirkulær økonomi.

- (25) Principperne om ligestilling mellem kønnene og ikkeforskelsbehandling som beskrevet i strategierne for en Union med lige muligheder bør være ledetråd ved gennemførelsen af denne forordning. Den bør fremme og støtte ligestilling mellem kønnene og kønsmainstreaming, sikre meningsfuld deltagelse af kvinder i beslutningsprocesserne og styrkelse af kvinders og pigers indflydelse og status og søge at beskytte og fremme ***fremgangen for så vidt angår og den fulde udøvelse af alle menneskerettigheder for alle*** kvinder og piger samt forebygge og bekæmpe vold mod kvinder og vold i hjemmet under hensyntagen til relevante EU-kønshandlingsplaner og relevante rådskonklusioner og internationale konventioner. Desuden bør denne forordning gennemføres under fuld overholdelse af den europæiske søjle for sociale rettigheder, herunder med hensyn til beskyttelse af børn og arbejdstagerrettigheder. Gennemførelsen af faciliteten bør ske i overensstemmelse med De Forenede Nationers konvention om rettigheder for personer med handicap og den tilhørende protokol og sikre tilgængelighed i forbindelse med dens investeringer og tekniske bistand i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/882².

² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/882 af 17. april 2019 om tilgængelighedskrav for produkter og tjenester (EUT L 151 af 7.6.2019, s. 70, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/882/oj>).

- (26) I overensstemmelse med den europæiske grønne pagt, der er Europas strategi for bæredygtig vækst, og betydningen af at nå klima- og biodiversitetsmålene i overensstemmelse med forpligtelserne i den interinstitutionelle aftale mellem Europa-Parlamentet, Rådet for Den Europæiske Union og Europa-Kommissionen³, bør faciliteten bidrage til at nå et overordnet mål om, at 30 % af Unionens budgetudgifter skal støtte klimamål, og at 7,5 % i 2024 og 10 % i 2026 og 2027 skal støtte biodiversitetsmålene. Mindst 37 % af den ikketilbagebetalingspligtige finansielle støtte, herunder hensættelser, til investeringsprojekter, der er godkendt under investeringsplatformen for naboskabsområdet, som er en af de regionale investeringsplatforme, der er omhandlet i artikel 32 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2021/947⁴, bør tildeles klimamål. Dette beløb bør beregnes ved hjælp af "Riomarkører" i overensstemmelse med forpligtelsen til at indberette Unionens internationale klimafinansiering til OECD samt forpligtelser i henhold til andre internationale aftaler eller rammer. Allerede i juni 2025 vil EU-klimakoefficienterne, der gælder for alle programmer under den flerårige finansielle ramme (FFR) for 2021-2027, og som er fastsat i arbejdsdokumentet fra Kommissionens tjenestegrene med titlen "Climate Mainstreaming Architecture in the Multi-annual Financial Framework for 2021-2027", også blive anvendt på klimaudgifter under FFR-udgiftsområde 6 ("Naboområder og verden"). Faciliteten vil stemme overens med tilgangen i andre instrumenter under udgiftsområde 6 for at sikre konsekvent klimarapportering i Moldova. Faciliteten bør støtte aktiviteter, der fuldt ud overholder Unionens klima- og miljømæssige standarder og prioriteter og princippet om ikke at gøre væsentlig skade.

³ Interinstitutionel Aftale af 16. december 2020 mellem Europa-Parlamentet, Rådet for Den Europæiske Union og Europa-Kommissionen om budgetdisciplin, om samarbejde på budgetområdet og om forsvarlig økonomisk forvaltning samt om nye egne indtægter, herunder en køreplan hen imod indførelse af nye egne indtægter (EUT L 433 I af 22.12.2020, s. 28, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2020/1222/oj).

⁴ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU **2021/947** af 9. juni 2021 om oprettelse af instrumentet for naboskab, udviklingssamarbejde og internationalt samarbejde – et globalt Europa, og om ændring og ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse 466/2014/EU og ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/1601 og Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 480/2009 (EUT L 209 af 14.6.2021, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj>).

- (27) Projekterne godkendes i henhold til investeringsplatformen for naboskabsområdet efter Kommissionens vurdering og med forbehold af en positiv udtalelse fra medlemsstaterne i udvalget for investeringsplatformen for naboskabsområdet.
- (28) Kommissionen bør i samarbejde med medlemsstaterne og Moldova sikre overholdelse, sammenhæng, overensstemmelse og komplementaritet, øget gennemsigtighed og ansvarlighed i forbindelse med leveringen af bistand, herunder ved at indføre passende interne kontrolsystemer og politikker til bekæmpelse af svig. Støtten under faciliteten bør stilles til rådighed på betingelse af, at Moldova opretholder og respekterer effektive demokratiske mekanismer, herunder et parlamentarisk flerpartisystem, frie og retfærdige valg, **frie uafhængige og** pluralistiske medier, retsvæsenets uafhængighed og retsstatsprincippet, og sikrer respekt for alle menneskerettighedsforpligtelser, herunder rettighederne for personer, der tilhører mindretal.
- (29) Faciliteten bør støttes med midler fra instrumentet for naboskab, udviklingssamarbejde og internationalt samarbejde – et globalt Europa (NDICI – et globalt Europa), **fortrinsvis fra den finansielle tildeling til de østlige nabolande**, der beløber sig til **520** mio. EUR i **ikke-tilbagebetalingspligtig støtte** og et maksimalt beløb på 1 500 mio. EUR i lån for perioden 2025-2027. Den **ikke-tilbagebetalingspligtige støtte** bør dække den hensættelse på 9 %, der er nødvendig for lånene, svarende til 135 mio. EUR, støtte fra Unionen til projekter, der er godkendt under investeringsplatformen for naboskabsområdet som omhandlet i denne forordnings artikel 18, stk. 2, og supplerende støtte, herunder støtte til civilsamfundsorganisationer og teknisk bistand. Den ikke-tilbagebetalingspligtige støtte bør finansieres over den finansieringsramme, der er afsat til det geografiske program for naboskabsområdet i henhold til artikel 6, stk. 2, litra a), i forordning (EU) 2021/947. Alle bestemmelser i forordning (EU) 2021/947 bør finde anvendelse, medmindre andet er nævnt i nærværende forordning.

- (30) Afgørelser om frigivelse af midler, der er omhandlet i artikel 19, stk. 3, til støtte i form af lån bør vedtages i perioden fra den 1. januar 2025 til den 30. juni 2029. Denne slutdato indbefatter den tid, der er nødvendig for, at Kommissionen kan vurdere, om de pågældende betalingsbetingelser er opfyldt, og vedtage den efterfølgende afgørelse om frigivelse af midler.
- (31) For at maksimere løftestangseffekten af Unionens finansielle støtte med hensyn til at tiltrække yderligere investeringer og sikre Unionens kontrol med udgifterne bør investeringerne til støtte for reformdagsordenen gennemføres gennem investeringsplatformen for naboskabsområdet. Moldova bør stille mindst 25 % af det lånebeløb, der frigives til Moldova, til rådighed for investeringsprojekter, der er godkendt under investeringsplatformen for naboskabsområdet. Dette er et supplement til den ikketilbagebetalingspligtige støtte, som Unionen yder til disse projekter.
- (32) Den finansielle forpligtelse i forbindelse med lån under faciliteten bør ikke udgøre en del af beløbet for garantien for foranstaltninger udadtil som omhandlet i artikel 31, stk. 4, i forordning (EU) 2021/947.
- (33) Horisontale finansielle regler, der er vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet på grundlag af artikel 322 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF), bør finde anvendelse på denne forordning. Disse regler er fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) 2024/2509⁵ ("finansforordningen") og fastlægger navnlig proceduren for opstilling og gennemførelse af budgettet ved direkte og indirekte forvaltning gennem tilskud, udbud, finansiell bistand, blandingsoperationer og godtgørelse af eksterne eksperter og indeholder bestemmelser om kontrol af de finansielle aktørers ansvar.

⁵ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) 2024/2509 af 23. september 2024 om de finansielle regler vedrørende Unionens almindelige budget (EUT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

- (34) Der bør fastsættes begrænsninger for støtteberettigelsen for så vidt angår tildelingsprocedurer under faciliteten, hvor det er hensigtsmæssigt på grund af aktivitetens særlige karakter, eller hvor aktiviteten påvirker sikkerheden eller den offentlige orden.
- (35) For at sikre en effektiv gennemførelse af faciliteten, herunder lette Moldovas integration i europæiske værdikæder, bør alle forsyninger og materialer, der finansieres og indkøbes inden for rammerne af faciliteten, stamme fra medlemsstaterne, Moldova, kandidatlandene og kontraherende parter i aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde og lande, der yder et niveau af støtte til Moldova, som svarer til det, der ydes af Unionen, under hensyntagen til størrelsen af deres økonomi, og lande, for hvilke Kommissionen har etableret gensidig adgang til ekstern bistand i Moldova, medmindre forsyningerne og materialerne ikke kan tilvejebringes på rimelige vilkår i nogen af disse lande.
- (36) Der bør indgås en facilitetsaftale med Moldova med henblik på at fastlægge principperne for det finansielle samarbejde mellem Unionen og Moldova og præcisere de nødvendige mekanismer vedrørende kontrol, tilsyn, overvågning, evaluering, rapportering og revision af EU-finansiering under faciliteten, regler for skatter, told og afgifter og foranstaltninger til at forebygge, afsløre, efterforske og korrigere uregelmæssigheder, svig, korruption og interessekonflikter. Der bør derfor også indgås en låneaftale med Moldova med specifikke bestemmelser for forvaltningen og anvendelsen af den finansiering, der ydes i form af lån. Både facilitetsaftalen og låneaftalen bør **samtidigt og straks** sendes til Europa-Parlamentet og Rådet.

- (37) I facilitetsaftalen bør der fastsættes en forpligtelse for Moldova til i overensstemmelse med EU-databeskyttelsesprincipper og gældende databeskyttelsesregler at sikre indsamling af og adgang til tilstrækkelige data om personer og enheder, der modtager finansiering, herunder oplysninger om reelt ejerskab, til gennemførelse af reformdagsordenen.
- (38) Gennemførelsen af faciliteten bør understøttes af reformdagsordenen, der udgør en ramme for styrkelse af inkluderende bæredygtig socioøkonomisk vækst, som er klart formuleret og tilpasset Unionens tiltrædelseskrav og de grundlæggende elementer i udvidelsesprocessen. Reformdagsordenen vil fungere som en overordnet ramme for at nå facilitetens mål. Reformdagsordenen bør udarbejdes i tæt samråd med *Moldovas parlament* og relevante interessenter, herunder arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationer, og deres input bør afspejles. ***Moldova bør, hvor det er relevant og i overensstemmelse med dets nationale retlige rammer, bestræbe sig på at sikre inddragelse og høring af lokale myndigheder.*** Udbetalingen af EU-støtte bør være betinget af, at betalingsbetingelserne overholdes, og at der gøres målbare fremskridt med gennemførelsen af de reformer, som er fastsat i reformdagsordenen, og som er vurderet og formelt godkendt af Kommissionen. Frigivelsen af midler bør struktureres i overensstemmelse hermed og afspejle facilitetens mål.

- (39) Reformdagsordenen bør omfatte målrettede reformforanstaltninger og prioriterede investeringsområder samt betalingsbetingelser i form af målbare kvalitative eller kvantitative skridt, der vidner om tilfredsstillende fremskridt eller gennemførelse af disse foranstaltninger, og en tidsplan for gennemførelsen af disse foranstaltninger. Reformdagsordenen bør også indeholde en vejledende liste over planlagte investeringsprojekter, som det er hensigten at gennemføre under investeringsplatformen for naboskabsområdet. Disse skridt bør planlægges til gennemførelse senest den 31. december 2027, selv om den samlede gennemførelse af de foranstaltninger, som disse skridt vedrører, bør kunne strække sig ud over 2027, men ikke senere end den 31. december 2028. Reformdagsordenen bør indeholde en redegørelse for det system, som Moldova har indført med henblik på effektivt at forebygge, afsløre og korrigere uregelmæssigheder, korruption, herunder korruption på højt plan, svig og interessekonflikter, når midlerne tildelt under faciliteten anvendes, og ordningerne til at forhindre dobbeltfinansiering fra faciliteten og andre EU-programmer samt andre donorer.
- (40) Reformdagsordenen bør indeholde en redegørelse for, hvordan foranstaltningerne forventes at bidrage til klima- og miljømålene og princippet om ikke at gøre væsentlig skade samt til den digitale omstilling.
- (41) Foranstaltninger under reformdagsordenen bør bidrage til at forbedre et effektivt system til forvaltning og kontrol af de offentlige finanser og et effektivt system for statsstøttekontrol og til at forebygge hvidvask af penge, skatteundgåelse, skatteunddragelse, svig og organiseret kriminalitet med det formål at sikre rimelige vilkår for alle virksomheder. Reformdagsordenen bør indeholde en beskrivelse af sådanne systemer samt specifikke skridt i forbindelse med forhandlingskapitel 32 for at støtte Moldova i at bringe sine revisions- og kontrolkrav i overensstemmelse med EU-standarder. I fald en anmodning om frigivelse af midler omfatter et skridt i forbindelse med forhandlingskapitel 32, der er omhandlet i artikel 19, stk. 2, bør Kommissionen ikke vedtage en afgørelse om tilladelse til frigivelse af midler, medmindre den vurderer dette skridt positivt.

- (42) **Reformdagsordenen** bør også omfatte indikatorer til vurdering af fremskridt med opfyldelsen af facilitetens generelle og specifikke mål, der er fastlagt i denne forordning. Disse indikatorer bør være baseret på internationalt aftalte indikatorer. Indikatorerne bør så vidt muligt også være i overensstemmelse med de centrale præstationsindikatorer i Kommissionens gennemførelsesafgørelse om godkendelse af reformdagsordenerne for Vestbalkan i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1449⁶ og i resultatmålingsrammen for EFSD+. Indikatorerne bør være relevante, accepterede, troværdige, enkle og robuste.

⁶ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1449 af 14. maj 2024 om oprettelse af reform- og vækstfaciliteten for Vestbalkan (EUT L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj>).

- (43) Kommissionen bør vurdere reformdagsordenen på grundlag af listen over kriterier i denne forordning. For at sikre ensartede betingelser for gennemførelsen af denne forordning bør Kommissionen tillægges gennemførelsesbeføjelser til at godkende reformdagsordenen. ***Disse beføjelser bør udøves i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 182/2011***⁷. Kommissionen bør tage behørigt hensyn til Rådets afgørelse 2010/427/EU⁸ og den rolle, som Tjenesten for EU's Optræden Udadtil (EU-Udenrigstjenesten) spiller, hvor det er relevant.
- (44) Arbejdsprogrammet som omhandlet i finansforordningens artikel 110, stk. 2, der er vedtaget i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i forordning (EU) 2021/947, bør dække de beløb, der finansieres over den finansieringsramme, der er tildelt det geografiske program for naboskabsområdet i henhold til artikel 6, stk. 2, litra a), i forordning (EU) 2021/947.

⁷ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 182/2011 af 16. februar 2011 om de generelle regler og principper for, hvordan medlemsstaterne skal kontrollere Kommissionens udøvelse af gennemførelsesbeføjelser (EUT L 55 af 28.2.2011, s. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

⁸ Rådets afgørelse 2010/427/EU af 26. juli 2010 om, hvordan Tjenesten for EU's Optræden Udadtil skal tilrettelægges og fungere (EUT L 201 af 3.8.2010, s. 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2010/427/oj>).

- (45) I betragtning af behovet for fleksibilitet i forbindelse med facilitetens gennemførelse bør det være muligt for Moldova at fremsætte en begrundet anmodning til Kommissionen om at ændre dens gennemførelsesafgørelse, hvis reformdagsordenen, herunder de relevante betalingsbetingelser, ikke længere kan opfyldes, hverken helt eller delvist, på grund af objektive omstændigheder. Moldova bør kunne fremsætte en begrundet anmodning om ændring af reformdagsordenen, herunder ved at foreslå tilføjelser, hvis det er relevant. Kommissionen bør kunne ændre sin gennemførelsesafgørelse.
- (46) Der bør være mulighed for finansiel støtte til reformdagsordenen i form af et lån. I forbindelse med Moldovas finansieringsbehov er det hensigtsmæssigt, at den finansielle bistand tilrettelægges på grundlag af den diversificerede finansieringsstrategi, der er angivet i finansforordningens artikel 224 og oprettet som en fælles finansieringsmetode i nævnte forordning, og som forventes at øge likviditeten af Unionens obligationer samt tiltrækningskraften og omkostningseffektiviteten ved Unionens udstedelser.
- (47) Det er hensigtsmæssigt at yde lån til Moldova på meget lempelige vilkår med en løbetid på højst 40 år og ikke at påbegynde tilbagebetalingen af hovedstolen før 2034.

- (48) I betragtning af at de finansielle risici, der er forbundet med støtten til Moldova i form af lån under faciliteten, kan sammenlignes med de finansielle risici, der er forbundet med långivningstransaktioner i henhold til forordning (EU) 2021/947, bør hensættelser til finansielle forpligtelser i forbindelse med lån i henhold til nærværende forordning fastsættes til 9 % i overensstemmelse med finansforordningens artikel 214, og finansieringen af hensættelserne bør hentes fra den finansieringsramme, der er tildelt det geografiske program for naboskabsområdet i henhold til artikel 6, stk. 2, litra a), i forordning (EU) 2021/947.
- (49) ***Tilførselssatsen for de finansielle forpligtelser i forbindelse med lån i henhold til denne forordning bør fastsættes til 9 % og skal revideres mindst hvert tredje år fra datoen for denne forordnings ikrafttræden. Kommissionen tillægges beføjelser til at vedtage en delegeret retsakt i henhold til artikel 31, stk. 5, fjerde afsnit, i forordning (EU) 2021/947.***
- (50) For at sikre, at Moldova råder over startfinansiering til gennemførelsen af de første reformer, bør landet have adgang til op til **18 %** af det samlede beløb, der er afsat under faciliteten i form af forfinansiering, efter fradrag af supplerende støtte, herunder støtte til civilsamfundsorganisationer og teknisk bistand samt hensættelser til lån, i form af forfinansiering, forudsat at der er midler til rådighed, og at forhåndsbetingelserne for støtte under faciliteten er opfyldt.

- (51) Det er vigtigt at sikre både fleksibilitet og programmerbarhed ved ydelse af EU-støtte til Moldova. Moldova bør hver sjette måned indgive en behørigt begrundet anmodning om frigivelse af midler senest to måneder efter fristen for den planlagte gennemførelse af de skridt, der er fastsat i Kommissionens gennemførelsesafgørelse om godkendelse af reformdagsordenen. Med henblik herpå bør midler under faciliteten frigives efter en fast halvårlig tidsplan, forudsat at der er midler til rådighed, på grundlag af en anmodning fra Moldova om frigivelse af midler og efter Kommissionens kontrol af, at både de generelle betingelser vedrørende makrofinansiel stabilitet, forsvarlig forvaltning af de offentlige finanser, gennemsigtighed og overvågning af budgettet og de relevante betalingsbetingelser er opfyldt på tilfredsstillende vis. Hvor en betalingsbetingelse ikke er opfyldt i henhold til den vejledende tidsplan, der er fastsat i gennemførelsesafgørelsen om godkendelse af reformdagsordenen, kan Kommissionen helt eller delvist tilbageholde frigivelsen af de midler, der svarer til denne betingelse, efter en metodologi for delvis betaling. Frigivelsen af de tilsvarende tilbageholdte midler kan finde sted i løbet af det næste vindue for frigivelse af midler og op til 12 måneder efter den oprindelige frist, der er fastsat i den vejledende tidsplan, forudsat at betalingsbetingelserne er opfyldt. I det første gennemførelsesår bør denne frist forlænges til 24 måneder fra den oprindelige negative vurdering.
- (52) Uanset finansforordningens artikel 116, stk. 2 og 5, er det hensigtsmæssigt at fastsætte betalingsfristen for bidrag til statsbudgettet fra datoen for meddelelsen af den afgørelse, der tillader udbetaling til Moldova, og at udelukke, at Kommissionen betaler morarenter til Moldova.

- (53) Kommissionen bør efter anmodning fra Europa-Parlamentet inden for rammerne af dechargeproceduren fremlægge nærmere oplysninger om gennemførelsen af Unionens budget under faciliteten, navnlig for så vidt angår gennemførte revisioner, herunder konstaterede svagheder og korrigerende foranstaltninger, der er truffet, og for så vidt angår projekter, der er godkendt under investeringsplatformen for naboskabsområdet, herunder, hvor det er relevant, størrelsen af Moldovas medfinansiering samt andre kilder til bidrag, herunder fra andre EU-finansieringsinstrumenter.
- (54) Inden for rammerne af Unionens restriktive foranstaltninger, der vedtages på grundlag af artikel 29 i TEU og artikel 215 i TEUF, bør ingen pengemidler eller økonomiske ressourcer direkte eller indirekte stilles til rådighed for eller til fordel for de udpegede juridiske personer, enheder eller organer. Sådanne udpegede enheder og enheder, der ejes eller kontrolleres af dem, bør derfor ikke modtage støtte fra faciliteten.
- (55) Moldova bør af hensyn til gennemsigtigheden og ansvarligheden offentliggøre data om slutmodtagere, som modtager finansieringsbeløb, der kumulativt overstiger 50 000 EUR under gennemførelsen af reformer og investeringer under faciliteten.

- (56) I overensstemmelse med finansforordningen, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) nr. 883/2013⁹ og Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 2988/95¹⁰, (Euratom, EF) nr. 2185/96¹¹ og (EU) 2017/1939¹² skal Unionens finansielle interesser beskyttes ved hjælp af forholdsmæssigt afpassede foranstaltninger, herunder foranstaltninger vedrørende forebyggelse, afsløring, korrektion og undersøgelse af uregelmæssigheder, svig, korruption, interessekonflikter, dobbeltfinansiering, vedrørende tilbagesøgning af tabte, uberettiget udbetalte eller ukorrekt anvendte midler.
- (57) Navnlig bør Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF) i overensstemmelse med forordning (Euratom, EF) nr. 2185/96 og (EU, Euratom) nr. 883/2013 være i stand til at foretage administrative undersøgelser, herunder kontrol og inspektion på stedet, med henblik på at fastslå, om der foreligger svig, korruption eller nogen anden ulovlig aktivitet, der skader Unionens finansielle interesser.

⁹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU, Euratom) nr. 883/2013 af 11. september 2013 om undersøgelser, der foretages af Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF) og om ophævelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1073/1999 og Rådets forordning (Euratom) nr. 1074/1999 (EUT L 248 af 18.9.2013, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj>).

¹⁰ Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 2988/95 af 18. december 1995 om beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser (EFT L 312 af 23.12.1995, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj>).

¹¹ Rådets forordning (Euratom, EF) nr. 2185/96 af 11. november 1996 om Kommissionens kontrol og inspektion på stedet med henblik på beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser mod svig og andre uregelmæssigheder (EFT L 292 af 15.11.1996, s. 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>).

¹² Rådets forordning (EU) 2017/1939 af 12. oktober 2017 om gennemførelse af et forstærket samarbejde om oprettelse af Den Europæiske Anklagemyndighed ("EPPO") (EUT L 283 af 31.10.2017, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

- (58) I overensstemmelse med finansforordningens artikel 129 bør Kommissionen, OLAF, Revisionsretten og, hvor det er relevant, Den Europæiske Anklagemyndighed (EPPO), herunder tredjeparter, der er involveret i gennemførelsen af EU-midler, have de nødvendige rettigheder og den fornødne adgang.
- (59) Kommissionen bør sikre, at Unionens finansielle interesser beskyttes effektivt under faciliteten. I betragtning af den mangeårige tradition for finansiell bistand, der er ydet til Moldova, også under indirekte forvaltning, og under hensyntagen til landets gradvise tilpasning til Unionens interne kontrolstandarder og -praksis, bør Kommissionen samtidig i vid udstrækning forlade sig på, at Moldovas systemer til intern kontrol og forebyggelse af svig fungerer. Navnlig bør Kommissionen og OLAF og, hvor det er relevant, EPPO straks underrettes om alle formodede tilfælde af uregelmæssigheder, svig, korruption og interessekonflikter, der påvirker gennemførelsen af midler under faciliteten.
- (60) Desuden bør Moldova straks indberette uregelmæssigheder, herunder svig, som har været genstand for en første administrativ eller retslig konstatering, til Kommissionen og holde den underrettet om udviklingen i administrative og retlige procedurer. Med henblik på tilpasning til god praksis i medlemsstaterne bør denne indberetning foretages elektronisk ved brug af det system til indberetning af uregelmæssigheder, som Kommissionen har oprettet.

- (61) Moldova bør oprette et overvågningssystem, der bidrager til en halvårlig rapport om opfyldelsen af betalingsbetingelserne i dets reformdagsorden, der ledsager den halvårlige anmodning om frigivelse af midler. Moldova bør indsamle og give adgang til data og oplysninger, der gør det muligt at forebygge, afsløre og korrigere uregelmæssigheder, svig, korruption og interessekonflikter i forbindelse med de foranstaltninger, der støttes af faciliteten.
- (62) Kommissionen bør sikre, at der er indført klare overvågnings- og uafhængige evalueringsmekanismer for at skabe reel ansvarlighed og gennemsigtighed i forbindelse med gennemførelsen af Unionens budget og for at sikre effektiv vurdering af fremskridtene hen imod opfyldelse af denne forordnings mål.
- (63) Kommissionen bør forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en årlig rapport om de fremskridt, der er gjort med at nå denne forordnings mål.
- (64) Kommissionen bør foretage en evaluering af faciliteten, når den er afsluttet.
- (65) Moldova bør støtte frie **uafhængige og** pluralistiske medier, der fremmer og øger forståelsen af Unionens værdier og fordelene og forpligtelserne ved et potentielt EU-medlemskab, samtidig med at der tages drastiske skridt til at bekæmpe informationsmanipulation og indblanding fra udenlandske magters side. Landet bør også sørge for proaktiv, klar og konsekvent information til borgerne, herunder om EU-støtte. Modtagere af EU-finansiering bør aktivt anerkende EU-finansieringens oprindelse og sikre synlighed i overensstemmelse med håndbogen i kommunikation og synlighed for EU's optræden udadtil.

- (66) Gennemførelsen af faciliteten bør ledsages af udvidet strategisk kommunikation og offentligt diplomati for at fremme Unionens værdier og fremhæve merværdien af EU-støtte, *og hvordan faciliteten gavner Moldovas borgere.*
- (67) Målene for denne forordning kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, men kan bedre nås på EU-plan; Unionen kan derfor vedtage foranstaltninger i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. artikel 5 i TEU. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går denne forordning ikke videre, end hvad der er nødvendigt for at nå disse mål.
- (68) Denne forordning bør med henblik på rettidigt at stille finansieringsmidler til rådighed for Moldova uden yderligere ophold træde i kraft dagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende* –

VEDTAGET DENNE FORORDNING:

KAPITEL I

Almindelige bestemmelser

Artikel 1

Genstand og anvendelsesområde

1. Ved denne forordning oprettes reform- og vækstfaciliteten for Republikken Moldova (Moldova) for perioden 2025-2027 ("faciliteten").
2. Faciliteten yder bistand til Moldova til gennemførelse af EU-relaterede reformer, navnlig inkluderende og bæredygtige socioøkonomiske reformer og reformer vedrørende de grundlæggende elementer i udvidelsesprocessen, der er tilpasset Unionens værdier, samt investeringer til gennemførelse af Moldovas reformdagsorden.
3. Forordning (EU) 2021/947 finder anvendelse på gennemførelsen af faciliteten, medmindre andet er fastsat i nærværende forordning.

Artikel 2

Definitioner

I denne forordning forstås ved:

- 1) "facilitetsaftale": en ordning, der indgås mellem Kommissionen og Moldova, og som fastlægger principperne for finansielt samarbejde mellem Moldova og Kommissionen i henhold til denne forordning; denne ordning udgør en finansieringsaftale som omhandlet i finansforordningens artikel 114, stk. 2
- 2) "rammerne for udvidelsespolitikken": de overordnede politiske rammer for gennemførelsen af denne forordning som formuleret af Det Europæiske Råd og Rådet, omfattende den reviderede udvidelsesmetode, aftaler der etablerer et retligt bindende forhold til Moldova, forhandlingsrammerne for tiltrædelsesforhandlinger med kandidatlande, hvor det er relevant, samt Europa-Parlamentets beslutninger, relevante meddelelser fra Kommissionen, herunder, hvor det er relevant, meddelelser om retsstatsprincippet, og fælles meddelelser fra Kommissionen og Unionens højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik
- 3) "låneaftale": den aftale, der er indgået mellem Unionen og Moldova, og som fastsætter vilkårene for støtten i form af lån under faciliteten

- 4) "reformdagsorden": et omfattende, sammenhængende og prioriteret sæt målrettede reformer og prioriterede investeringsområder for Moldova, herunder betalingsbetingelser, der viser tilfredsstillende fremskridt med eller fuld gennemførelse af tilknyttede foranstaltninger, og en vejledende tidsplan for gennemførelsen heraf
- 5) "foranstaltninger": reformer og investeringer som fastsat i reformdagsordenen i henhold til kapitel III
- 6) "betalingsbetingelser": betingelser for frigivelse af midler i form af observerbare og målbare kvalitative eller kvantitative skridt, som Moldova skal gennemføre, som fastsat i reformdagsordenen i henhold til kapitel III
- 7) "blandingsoperation": en operation, der støttes over EU-budgettet, og som kombinerer støtte fra EU-budgettet, der ikke skal tilbagebetales, med støtte i former, der skal tilbagebetales, fra udviklingsinstitutioner eller andre offentlige finansieringsinstitutioner, herunder eksportkreditagentur, eller fra kommercielle finansieringsinstitutioner og investorer

- 8) "slutmodtager": en person eller enhed, der modtager finansiering under faciliteten; for den del af finansieringen, der stilles til rådighed som finansiel bistand, forstås slutmodtageren som Moldovas statskasse, og for den del af finansieringen, der stilles til rådighed via investeringsplatformen for naboskabsområdet, forstås slutmodtageren som den kontrahent eller underkontrahent, der gennemfører investeringsprojektet
- 9) "ikke at gøre væsentlig skade": ikke at støtte eller gennemføre økonomiske aktiviteter, der væsentligt skader miljømål, hvor dette er relevant, som omhandlet i artikel 17 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/852¹³
- 10) "investeringsplatformen for naboskabsområdet": en af de regionale investeringsplatforme, der er omhandlet i artikel 32 i forordning (EU) 2021/947.

¹³ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/852 af 18. juni 2020 om fastlæggelse af en ramme til fremme af bæredygtige investeringer og om ændring af forordning (EU) 2019/2088 (EUT L 198 af 22.6.2020, s. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj>).

Artikel 3
Facilitetens mål

1. Facilitetens generelle mål er at:
 - a) støtte udvidelsesprocessen ved at fremskynde tilpasningen til Unionens værdier, lovgivning, regler, standarder, politikker og retspraksis (gældende EU-ret) gennem vedtagelse og gennemførelse af reformer med henblik på fremtidigt EU-medlemskab
 - b) støtte Moldovas gradvise integration i Unionens indre marked
 - c) fremskynde den socioøkonomiske konvergens mellem Moldovas økonomi og Unionen
 - d) fremme gode naboskabsforbindelser *med medlemsstater og EU-udvidelsespartnere* samt mellemfolkelige forbindelser.

2. Facilitetens specifikke mål er:

- a) yderligere at styrke de grundlæggende elementer i udvidelsesprocessen, herunder retsstatsprincippet og grundlæggende rettigheder, de demokratiske institutioners funktion, herunder afpolarisering, offentlig forvaltning og at opfylde de økonomiske kriterier; dette omfatter fremme af et uafhængigt retsvæsen, styrkelse af sikkerheden og stabiliteten, styrkelse af bekæmpelsen af svig og alle former for korruption, herunder korruption, *oligarkisk indflydelse* og nepotisme på højt niveau, organiseret kriminalitet, grænseoverskridende kriminalitet og hvidvask af penge samt finansiering af terrorisme, skatteunddragelse, skattesvig og skatteundgåelse, forøgelse af overholdelsen af folkeretten, styrkelse af mediernes frihed og uafhængighed samt den akademiske frihed, bekæmpelse af hadefuld tale, skabelse af et gunstigt miljø for civilsamfundet, der fremmer den sociale dialog, fremme af ligestilling mellem kønnene, kønsmainstreaming og styrkelse af kvinders og pigers indflydelse og status, *fremme af børns rettigheder*, ikkeforskelsbehandling og tolerance, sikring og styrkelse af respekten for rettighederne for personer, der tilhører mindretal, herunder nationale mindretal og romaer, såvel som LGBTI-personers rettigheder
- b) at arbejde hen imod Moldovas fulde tilpasning til Unionens FUSP, herunder til Unionens restriktive foranstaltninger

- c) at *bidrage til at afbøde udfordringerne i forbindelse med Ruslands angrebskrig mod Ukraine og forsøgene på at destabilisere Moldova*, bekæmpe desinformation, *hybride trusler* og udenlandsk informationsmanipulation og indblanding, *navnlig fra Ruslands side, mod Moldovas suverænitet, demokratiske processer og institutioner samt* mod Unionen og dens værdier
- d) at arbejde hen imod en harmonisering af visumpolitikken med Unionen
- e) at styrke den offentlige forvaltnings effektivitet, opbygge kapacitet og investere i administrativt personale i Moldova, sikre adgang til oplysninger, offentlig kontrol og inddragelse af civilsamfundet i beslutningsprocesserne, støtte gennemsigtighed, ansvarlighed, strukturreformer og god forvaltningspraksis på alle niveauer, herunder hvad angår forvaltningernes beføjelser til at føre tilsyn med og undersøge fordelingen af og adgangen til offentlige midler samt inden for forvaltning af offentlige finanser og offentlige indkøb og statsstøttekontrol, og støtte initiativer og organer, der er involveret i at støtte og håndhæve international retspleje i Moldova
- f) at fremskynde Moldovas omstilling til en bæredygtig, klimaneutral og inkluderende økonomi, der er i stand til at modstå konkurrencepresset på Unionens indre marked, og til et stabilt investeringsklima og reducere landets strategiske afhængighedsforhold *ved at diversificere energikilder, herunder ved at forbedre sammenkoblinger med medlemsstater og EU-udvidelsespartnere, med henblik på at opnå energisikkerhed og -uafhængighed*

- g) at fremme Moldovas økonomiske integration i Unionens indre marked, navnlig gennem øget handel og investering samt modstandsdygtige værdikæder
- h) at støtte øget integration med Unionens indre marked gennem bedre og bæredygtig konnektivitet i overensstemmelse med de transeuropæiske net for at styrke gode naboskabsforbindelser samt mellemfolkelige forbindelser
- i) at fremskynde en inkluderende og bæredygtig grøn omstilling til klimaneutralitet senest i 2050 i overensstemmelse med Parisaftalen og den europæiske grønne pagt for alle økonomiske sektorer, navnlig **landbrug og energi**, herunder omstillingen til en dekarboniseret, klimaneutral, klimarobust og cirkulær økonomi, samtidig med at det sikres, at alle investeringer efterlever princippet om ikke at gøre væsentlig skade
- j) at fremme digital omstilling og digitale færdigheder som en måde til at sikre bæredygtig udvikling og inkluderende vækst
- k) at styrke innovation, forskning og samarbejde mellem akademiske institutioner og industrien til støtte for den grønne og den digitale omstilling og derved fremme lokale industrier med særlig vægt på lokalt baserede mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder og startupvirksomheder

- l) at styrke uddannelse, om- og opkvalificering af høj kvalitet på alle niveauer med særligt fokus på unge, herunder modvirkning af ungdomsarbejdsløshed, forebyggelse af hjerneflugt og støtte til sårbare befolkningsgrupper, herunder flygtninge, og støtte beskæftigelsespolitikker, herunder arbejdstagerrettigheder, i overensstemmelse med den europæiske søjle for sociale rettigheder og bekæmpelse af fattigdom
- m) *at støtte aktiviteter til forbedring af de moldoviske borgeres bevidsthed om fordelene ved EU-tiltrædelsesprocessen, herunder gennem kommunikationskampagner.*

Artikel 4

Generelle principper

1. Støtte fra faciliteten forvaltes af Kommissionen på en måde, der stemmer overens med de centrale principper og mål for økonomiske reformer, der er fastsat i associeringsaftalen mellem Unionen og Moldova, og EU's udvidelsespolitik.
2. Samarbejdet under faciliteten bygger på eksisterende behov og fremmer principperne om udviklingseffektivitet, nemlig Moldovas ejerskab af udviklingsprioriteter *med* fokus på klare betingelser og håndgribelige resultater, herunder partnerskaber *med arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationer, samt* gennemsigtighed og gensidig ansvarlighed. Samarbejdet baseres på en virkningsfuld og effektiv allokering og anvendelse af ressourcer.
3. Tilvejebringelse af makrofinansiel bistand er ikke omfattet af facilitetens anvendelsesområde.

4. Støtte fra faciliteten supplerer og er komplementær til støtte, der ydes under andre EU-programmer og -instrumenter. Aktiviteter, der er berettiget til støtte i henhold til denne forordning, kan modtage støtte fra andre EU-programmer og -instrumenter, forudsat at denne støtte ikke dækker de samme omkostninger, og at der etableres passende tilsyn og budgetkontrol. Kommissionen sikrer komplementariteten og synergien mellem faciliteten og andre EU-programmer med henblik på at undgå bistandsoverlapning og dobbeltfinansiering.
5. For at fremme komplementariteten, sammenhængen og effektiviteten af deres tiltag samarbejder Kommissionen og medlemsstaterne og bestræber sig på at undgå bistandsoverlapning og sikre synergi mellem bistand i henhold til denne forordning og andre former for bistand, herunder integrerede finansielle pakker bestående af både eksport- og udviklingsfinansiering fra Unionen, medlemsstaterne, tredjelande, multilaterale og regionale organisationer og enheder såsom internationale organisationer og de relevante internationale finansielle institutioner, agenturer og donorer uden for Unionen, i overensstemmelse med de fastlagte principper for styrkelse af den operationelle koordinering inden for ekstern bistand, herunder gennem øget koordinering med medlemsstaterne på lokalt plan. En sådan koordinering på lokalt plan omfatter regelmæssige og rettidige høringer og hyppig udveksling af oplysninger under hele gennemførelsen af faciliteten.

6. Facilitetens aktiviteter skal integrere og fremme demokrati, menneskerettigheder og ligestilling mellem kønnene, udvirke gradvis tilpasning til Unionens sociale, klimapolitiske og miljømæssige standarder, integrere modvirkning af og tilpasning til klimaændringer, hvor det er relevant, katastroferisikoreduktion, miljøbeskyttelse og bevaring af biodiversitet, herunder, hvor det er hensigtsmæssigt, miljøkonsekvensanalyser, og støtte fremskridt hen imod De Forenede Nationers verdensmål for bæredygtig udvikling, fremme integrerede tiltag, der kan skabe sidegevinster, og opfylde flere mål på en sammenhængende måde. Disse aktiviteter skal forhindre strandede aktiver og styres af princippet om ikke at gøre væsentlig skade og om ikke at lade nogen i stikken samt af den tilgang til integration af bæredygtighed, der ligger til grund for den europæiske grønne pagt. Mindst 37 % af den ikketilbagebetalingspligtige finansielle støtte, herunder hensættelser, til investeringsprojekter, der er godkendt under investeringsplatformen for naboskabsområdet, skal tage hensyn til klimamål.
7. Moldova og Kommissionen sikrer, at ligestilling, kønsmainstreaming og integrationen af et kønsperspektiv tages i betragtning og fremmes under hele udarbejdelsen af reformdagsordenen og facilitetens gennemførelse. Moldova og Kommissionen træffer passende foranstaltninger til at forhindre enhver form for forskelsbehandling på grund af køn, race eller etnisk oprindelse, religion eller tro, handicap, alder eller seksuel orientering. Kommissionen aflægger rapport om disse foranstaltninger i forbindelse med sin regelmæssige rapportering i henhold til kønshandlingsplanerne.

8. Faciliteten må ikke støtte aktiviteter eller foranstaltninger, der er uforenelige med Moldovas nationale energi- og klimaplaner, dets nationalt bestemte bidrag i henhold til Parisaftalen eller dets ambition om at opnå klimaneutralitet senest i 2050, eller aktiviteter eller foranstaltninger, som fremmer investeringer i fossile brændstoffer eller har betydelige negative virkninger på miljøet, klimaet eller biodiversiteten, ***medmindre sådanne aktiviteter eller foranstaltninger er strengt nødvendige for at nå facilitetens mål, navnlig artikel 3, stk. 2, litra c), idet der tages hensyn til eventuelle overgangsordninger og samtidig følges en mellem- til langfristet energistrategi for at sikre energisikkerhed. Disse overgangsordninger ledsages, hvor det er relevant, af passende foranstaltninger for at undgå, forebygge eller begrænse og om muligt udligne disse negative virkninger.***
9. Kommissionen bestræber sig i overensstemmelse med princippet om inkluderende partnerskab i hensigtsmæssigt omfang på at sikre demokratisk kontrol ved, at Moldovas regering hører ***Moldovas parlament***, lokale ■ myndigheder i overensstemmelse med Moldovas nationale retlige rammer og relevante interessenter, herunder arbejdsmarkedets parter og civilsamfundet, samt sårbare grupper, flygtninge og alle mindretal og samfundsgrupper, alt efter hvad der er relevant, så disse alle kan deltage i udformningen og gennemførelsen af aktiviteter, der er berettiget til støtte fra faciliteten, og i de tilknyttede overvågnings-, kontrol- og evalueringsprocesser, alt efter hvad der er relevant. Det skal ved høringen tilstræbes, at pluralismen i Moldovas samfund er repræsenteret. ***Desuden sikrer Kommissionen, at civilsamfundet i Moldova, herunder ikkestatslige organisationer, kan indberette eventuelle uregelmæssigheder vedrørende finansiering eller slutmodtagere direkte til Kommissionen via passende faste kanaler.***

10. Kommissionen sikrer i tæt samarbejde med medlemsstaterne og Moldova gennemførelsen af Unionens forpligtelser til øget gennemsigtighed og ansvarlighed i forbindelse med ydelse af støtte, herunder ved at fremme gennemførelse og styrkelse af interne kontrolsystemer og politikker for bekæmpelse af svig. Kommissionen gør oplysninger om omfanget og tildelingen af støtte offentligt tilgængelige via den resultattavle for faciliteten, der er omhandlet i artikel 24. Moldova offentliggør ajourførte data om slutmodtagere, der modtager EU-midler til gennemførelse af reformer og investeringer under faciliteten, som beskrevet i artikel 20.

Artikel 5

Forhåndsbetingelser for EU-støtte

1. Forhåndsbetingelserne for støtten under faciliteten er, at Moldova opretholder og respekterer virkningsfulde demokratiske mekanismer, herunder et parlamentarisk flerpartisystem, frie og retfærdige valg, *frie, uafhængige og* pluralistiske medier, et uafhængigt retsvæsen og retsstatsprincippet og garanterer overholdelsen af alle menneskerettighedsforpligtelser, herunder rettigheder for personer tilhørende mindretal.

2. Kommissionen overvåger, at forhåndsbetingelserne i stk. 1 er opfyldt, inden der frigives midler, herunder forfinansiering, fra faciliteten til Moldova og i hele den periode, hvor der ydes støtte under faciliteten, under behørig hensyntagen til rammerne for udvidelsespolitikken. Kommissionen tager i overvågningsprocessen også hensyn til de relevante henstillinger fra internationale organer såsom Europarådet og dets Venedigkommission eller Kontoret for Demokratiske Institutioner og Menneskerettigheder under Organisationen for Sikkerhed og Samarbejde i Europa (OSCE).
3. ***Hvis Kommissionen vurderer, at nogle af forhåndsbetingelserne i stk. 1 ikke er opfyldt, vedtager Kommissionen*** en afgørelse herom og tilbageholder navnlig frigivelsen af de midler, der er omhandlet i artikel 19, uanset om betalingsbetingelserne i artikel 10 er opfyldt eller ej. ***Kommissionen underretter Europa-Parlamentet og Rådet om sin afgørelse.***

KAPITEL II

Finansiering og gennemførelse

Artikel 6

Gennemførelse

1. Faciliteten støttes med midler fra NDICI– et globalt Europa på **520** mio. EUR *i ikketilbagebetalingspligtig støtte* og et maksimalt beløb på 1 500 mio. EUR i lån. Lånebeløbet udgør ikke en del af beløbet for garantien for foranstaltninger udadtil som omhandlet i artikel 31, stk. 4, i forordning (EU) 2021/947.
2. Den ikketilbagebetalingspligtige støtte finansieres for perioden fra den 1. januar 2025 til den 31. december 2027 over den finansieringsramme, der er afsat til det geografiske program for naboskabsområdet i henhold til artikel 6, stk. 2, litra a), i forordning (EU) 2021/947. Det skal dække hensættelsen til lån på 135 mio. EUR, støtte fra Unionen til projekter, der er godkendt under investeringsplatformen for naboskabsområdet som omhandlet i artikel 18, stk. 2, og supplerende støtte, herunder støtte til civilsamfundsorganisationer og teknisk bistand. Denne finansiering gennemføres i overensstemmelse med forordning (EU) 2021/947.

Afgørelser om frigivelse af midler som omhandlet i artikel 19, stk. 3, af støtte i form af lån vedtages i perioden fra den 1. januar 2025 til den 30. juni 2029.

3. Frigivelsen af Unionens bistand forvaltes af Kommissionen på en måde, der stemmer overens med de centrale principper og mål for reformer, der er fastsat i reformdagsordenen. Alle midler, med undtagelse af den supplerende støtte, der er omhandlet i stk. 2, og de midler, der er omhandlet i stk. 6, stilles til rådighed i halvårlige rater på grundlag af gennemførelsen af de nødvendige reformer i henhold til de angivne tidsplaner som aftalt i reformdagsordenen og fastsat i Kommissionens gennemførelsesafgørelse.
4. Moldova stiller mindst 25 % af det lån, der frigives til Moldova, til rådighed for investeringsprojekter, der er godkendt under investeringsplatformen for naboskabsområdet, som er en af de regionale investeringsplatforme, der er omhandlet i artikel 32 i forordning (EU) 2021/947. Facilitetsaftalen skal indeholde en detaljeret beskrivelse af denne forpligtelse samt de nærmere regler og principper for dens gennemførelse. Manglende overholdelse af denne forpligtelse medfører suspension af yderligere transaktioner under faciliteten og tilbagesøgning af de pågældende beløb fra Moldova som omhandlet i nærværende forordnings artikel 19.
5. ***Supplerende støtte skal svare til mindst 20 % af den samlede ikketilbagebetalingspligtige finansielle støtte som omhandlet i stk. 2.***

6. Et beløb på op til 1 % af den ikketilbagebetalingspligtige støtte, der er omhandlet i stk. 2, kan anvendes til teknisk og administrativ bistand i forbindelse med gennemførelsen af faciliteten såsom forberedende foranstaltninger og overvågnings-, kontrol-, revisions- og evalueringsaktiviteter, som er nødvendige for forvaltningen af faciliteten og opfyldelsen af dens mål, navnlig undersøgelser, ekspertmøder, uddannelse, høringer af Moldovas myndigheder, konferencer, høring af lokale myndigheder ***i overensstemmelse med Moldovas nationale retlige rammer*** og relevante interessenter, herunder arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationer, informations- og kommunikationstiltag, herunder inkluderende outreachaktiviteter og kommunikation om Unionens politiske prioriteter, for så vidt som de vedrører målene for faciliteten, udgifter i forbindelse med IT-netværk med fokus på behandling og udveksling af oplysninger, institutionelle IT-værktøjer samt alle andre udgifter i hovedsædet og i Unionens delegation til den administrative og koordinerende støtte, der er påkrævet til faciliteten. Udgifterne kan også dække omkostninger til at støtte gennemsigtighed og andre støtteaktiviteter såsom kvalitetskontrol og overvågning af projekter eller programmer på stedet og omkostninger til peerrådgivning og eksperter til vurdering og gennemførelse af reformer og investeringer.
7. ***For at maksimere den internationale støtte kan donorer bidrage til gennemførelsen af faciliteten gennem eksterne formålsbestemte indtægter som omhandlet i finansforordningens artikel 21, stk. 2.***

Artikel 7

Regler om støtteberettigelse for personer og enheder, om forsyningers og materials oprindelse og om begrænsninger i henhold til faciliteten

1. Uanset artikel 28 i forordning (EU) 2021/947 er deltagelse i udbuds- og tilskudstildelingsprocedurer med henblik på aktiviteter, der finansieres under faciliteten, åben for internationale og regionale organisationer og for alle fysiske personer, som er statsborgere i, eller juridiske personer, som reelt er etableret i:
 - a) medlemsstaterne, Moldova, kandidatlande og kontraherende parter i aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde
 - b) lande, der yder et niveau af støtte til Moldova, som svarer til det, der ydes af Unionen, under hensyntagen til størrelsen af deres økonomi, og for hvilke Kommissionen har fastlagt gensidig adgang til ekstern bistand i Moldova.
2. Den gensidige adgang, der er omhandlet i stk. 1, litra b), kan gives for en begrænset periode på mindst et år, hvis et land indrømmer enheder fra Unionen og fra lande, der er støtteberettigede under faciliteten, støtteberettigelse på lige vilkår.

Kommissionen træffer afgørelse om gensidig adgang efter høring af Moldova.

3. Alle leverancer og materialer, der finansieres og indkøbes under faciliteten, skal have oprindelse i et af de lande, der er omhandlet i stk. 1, litra a) og b), medmindre leverancerne og materialerne ikke kan tilvejebringes på rimelige vilkår i nogen af disse lande. Reglerne om begrænsninger i stk. 6 finder desuden anvendelse.
4. Reglerne for støtteberettigelse i henhold til denne artikel finder ikke anvendelse på og skaber ikke statsborgerskabsbegrænsninger for fysiske personer, der er beskæftiget eller på anden måde lovligt ansat af en støtteberettiget leverandør eller, hvor det er relevant, underleverandør, medmindre nationalitetsbegrænsningerne er baseret på reglerne i stk. 6.
5. For aktiviteter, der medfinansieres af en enhed eller gennemføres ved direkte eller indirekte forvaltning med enheder som omhandlet i finansforordningens artikel 62, stk. 1, første afsnit, litra c), finder de regler, der gælder for disse enheder, også anvendelse ud over de regler, der er fastsat i nærværende artikel, herunder, hvor det er relevant, de begrænsninger, der er fastsat i nærværende artikels stk. 6, og som er behørigt afspejlet i de finansieringsaftaler og kontraktlige dokumenter, der er undertegnet med disse enheder.

6. Reglerne for støtteberettigelse og for oprindelsen af de leverancer og materialer, der er fastsat i stk. 1 og 3, og reglerne for nationaliteten af fysiske personer som fastsat i stk. 4, kan begrænses med hensyn til nationaliteten, den geografiske placering eller arten af de retlige enheder, der deltager i tildelingsprocedurerne, samt med hensyn til leverancers og materialers geografiske oprindelse i tilfælde, hvor:
- a) sådanne begrænsninger er nødvendige på grund af aktivitetens eller den specifikke tildelingsprocedures særlige karakter eller formål, eller hvor disse begrænsninger er nødvendige for en effektiv gennemførelse af aktiviteten
 - b) aktiviteten eller de specifikke tildelingsprocedurer påvirker sikkerheden eller den offentlige orden, navnlig vedrørende Unionens, dens medlemsstaters eller Moldovas strategiske aktiver og interesser, herunder sikkerheden, modstandsdygtigheden og beskyttelsen af integriteten af digital infrastruktur, herunder 5G-netinfrastruktur, kommunikations- og informationssystemer og tilknyttede forsyningskæder.
7. Tilbudsgivere og kandidater fra lande, der ikke er støtteberettigede, kan accepteres som støtteberettigede i hastetilfælde, eller hvor tjenester ikke er tilgængelige på de pågældende landes eller territoriers markeder, eller i andre behørigt begrundede tilfælde, hvor anvendelse af reglerne for støtteberettigelse ville gøre det umuligt eller yderst vanskeligt at gennemføre en aktivitet.

8. Inden for rammerne af Unionens restriktive foranstaltninger, der vedtages på grundlag af artikel 29 i TEU og artikel 215 i TEUF, må ingen pengemidler eller økonomiske ressourcer direkte eller indirekte stilles til rådighed for eller til fordel for juridiske personer, enheder eller organer, der er omfattet af Unionens restriktive foranstaltninger. Sådanne personer og enheder samt enheder, der ejes eller kontrolleres af dem, må ikke støttes af faciliteten, hverken direkte eller indirekte, herunder som indirekte ejere, underkontrahenter i forsyningskæden eller endelige støttemodtagere.

Artikel 8

Facilitetsaftale

1. Kommissionen indgår en facilitetsaftale med Moldova om gennemførelsen af faciliteten, der fastsætter forpligtelserne og betalingsbetingelserne for udbetaling af finansiering.
2. Facilitetsaftalen suppleres af en låneaftale i overensstemmelse med artikel 15, der fastsætter specifikke bestemmelser for forvaltningen og anvendelsen af finansiering i form af et lån. Facilitetsaftalen, herunder eventuel tilhørende dokumentation, stilles ■ til rådighed for Europa-Parlamentet og Rådet samtidigt og straks.
3. Der ydes først finansiering til Moldova, efter at facilitetsaftalen og låneaftalen er trådt i kraft.
4. Facilitetsaftalen og den låneaftale, der er indgået med Moldova, skal sikre, at forpligtelserne i artikel 129 i finansforordningen opfyldes.

5. I facilitetsaftalen fastsættes de nødvendige nærmere bestemmelser vedrørende:
- a) Moldovas tilsagn om at gøre afgørende fremskridt hen imod solide retlige rammer for bekæmpelse af svig og at etablere mere effektive og virkningsfulde kontrolsystemer, herunder hensigtsmæssige mekanismer til beskyttelse af whistleblowere samt hensigtsmæssige mekanismer og foranstaltninger til virkningsfuldt at forhindre, afsløre og korrigere uregelmæssigheder, svig, korruption og interessekonflikter samt til at styrke bekæmpelsen af hvidvask af penge, organiseret kriminalitet, misbrug af offentlige midler, finansiering af terrorisme, skatteundgåelse, skattesvig og skatteunddragelse og andre ulovlige aktiviteter, der berører de midler, som er tildelt under faciliteten
 - b) reglerne om frigivelse, tilbageholdelse og nedsættelse af midler i overensstemmelse med artikel 19
 - c) de nærmere regler for og Moldovas forpligtelse til at stille en del af det samlede lånebeløb til rådighed for investeringsprojekter, der er godkendt under investeringsplatformen for naboskabsområdet, jf. artikel 6, stk. 4
 - d) de aktiviteter, der vedrører forvaltning, kontrol, tilsyn, overvågning, evaluering, rapportering og revision samt systemgennemgange, undersøgelser, foranstaltninger til bekæmpelse af svig og samarbejde
 - e) reglerne om rapportering til Kommissionen om, hvorvidt og hvordan betalingsbetingelserne i artikel 10 er opfyldt

- f) reglerne om skatter, told og afgifter i overensstemmelse med artikel 27, stk. 9 og 10, i forordning (EU) 2021/947
- g) foranstaltningerne til effektivt at forebygge, afsløre og korrigere uregelmæssigheder, svig, korruption og interessekonflikter og forpligtelsen påhvilende personer eller enheder, der implementerer EU-midler i henhold til denne forordning, til straks at underrette Kommissionen, OLAF og, hvor det er relevant, EPPO om formodede eller faktiske tilfælde af uregelmæssigheder, svig, korruption, interessekonflikter og andre ulovlige aktiviteter, der berører midlerne tildelt under faciliteten, og opfølgningen herpå
- h) de forpligtelser, der er omhandlet i artikel 21 og 22, herunder de præcise regler og en tidsplan for Moldovas indsamling af data og for Kommissionens, OLAF's, Revisionsrettens og, hvor det er relevant, EPPO's adgang hertil
- i) en procedure, der skal sikre, at anmodninger om udbetaling af lånestøtte falder ind under det disponible lånebeløb i overensstemmelse med artikel 6, stk. 1
- j) Kommissionens ret til at reducere den støtte, der ydes under faciliteten, forholdsmæssigt og til at tilbagesøge ethvert beløb, der er omhandlet i artikel 6, stk. 1, og brugt til at nå facilitetens mål, eller til at anmode om førtidig tilbagebetaling af lånet i tilfælde af uregelmæssigheder, svig, korruption eller interessekonflikter, der skader Unionens finansielle interesser, og som ikke er blevet korrigeret af Moldova, i tilfælde af at kvalitative eller kvantitative skridt omgøres, eller i tilfælde af en alvorlig tilsidesættelse af en forpligtelse, der følger af facilitetsaftalen

- k) regler og procedurer for Moldovas rapportering med henblik på at overvåge gennemførelsen af faciliteten og vurdere, om målene i artikel 3 er nået
- l) Moldovas forpligtelse til elektronisk at fremsende de data, der er omhandlet i artikel 20, til Kommissionen.

KAPITEL III

Reformdagsorden

Artikel 9

Forelæggelse af reformdagsordenen

1. For at modtage støtte i henhold til denne forordning forelægger Moldova Kommissionen en reformdagsorden for 2025-2027 baseret på de centrale principper og mål for socioøkonomiske og grundlæggende reformer, der er fastsat i associeringsaftalen mellem Unionen og Moldova, som er aftalt inden for den europæiske naboskabspolitik, og rammerne for udvidelsespolitikken.
2. Reformdagsordenen opstiller de overordnede rammer for opfyldelsen af de generelle og specifikke mål i artikel 3 og fastsætter de reformer, som Moldova skal gennemføre, samt investeringsområder. Reformdagsordenen skal omfatte foranstaltninger til gennemførelse af reformer gennem en omfattende og sammenhængende pakke. **Reformdagsordenen** skal, for så vidt angår de grundlæggende principper i udvidelsesprocessen, herunder retsstatsprincippet, bekæmpelse af korruption, inklusive korruption på højt niveau, grundlæggende rettigheder og ytringsfrihed, afspejle vurderingerne i rammerne for udvidelsespolitikken.

3. **Reformdagsordenen** skal stemme overens med de seneste makroøkonomiske og finanspolitiske rammer, der er forelagt Kommissionen i forbindelse med den økonomiske og finansielle dialog med Unionen.
4. Reformdagsordenen skal stemme overens med og støtte de reformprioriteter, der er fastlagt i forbindelse med Moldovas vej mod tiltrædelse, og i andre relevante dokumenter, det nationalt bestemte bidrag i henhold til Parisaftalen og ambitionen om at opnå klimaneutralitet senest i 2050.
5. Reformdagsordenen skal overholde de generelle principper i artikel 4.
6. Reformdagsordenen skal udarbejdes på en inkluderende og gennemsigtig måde i samråd med arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationer.
7. Kommissionen skal opfordre Moldova til at forelægge sin reformdagsorden senest den ... [EUT: tre måneder efter datoen for denne forordnings ikrafttræden]. Kommissionen fremsender Moldovas reformdagsorden til Europa-Parlamentet og Rådet, så snart den er modtaget.

Artikel 10

Principper for finansiering inden for rammerne af reformdagsordenen

1. Faciliteten indfører incitamenter til gennemførelse af reformdagsordenen ved at fastsætte betalingsbetingelser for frigivelsen af midler. Disse betalingsbetingelser finder anvendelse på midler i henhold til artikel 6, stk. 1, med undtagelse af supplerende støtte, herunder støtte til civilsamfundsorganisationer og teknisk bistand. Disse betalingsbetingelser skal tage form af målbare kvalitative eller kvantitative skridt. Sådanne skridt skal afspejle fremskridtene med hensyn til specifikke socioøkonomiske reformer og med hensyn til de grundlæggende elementer i udvidelsesprocessen knyttet til opfyldelsen af facilitetens forskellige mål i artikel 3, overensstemmende med rammerne for udvidelsespolitikken.
2. Opfyldelsen af de i stk. 1 omhandlede betalingsbetingelser udløser hel eller delvis frigivelse af midler, afhængigt af gennemførelsesgraden.
3. Makrofinansiell stabilitet, forsvarlig forvaltning af de offentlige finanser, gennemsigtighed og tilsyn med budgettet er generelle betingelser for betalinger, der skal være opfyldt i forbindelse med enhver frigivelse af midler.

Midler under faciliteten må ikke støtte aktiviteter eller foranstaltninger, der undergraver ***Moldovas suverænitet og territoriale integritet.***

Artikel 11

Reformdagsordenens indhold

1. Reformdagsordenen skal navnlig indeholde følgende elementer, som skal være begrundede og underbyggede:
 - a) foranstaltninger, der på en sammenhængende, omfattende og tilstrækkeligt afbalanceret måde tager sigte på at nå målene i artikel 3, herunder strukturreformer, investeringer og foranstaltninger til at sikre overholdelse af de i artikel 5 omhandlede forhåndsbetingelser, hvor det er relevant
 - b) en redegørelse for, hvordan foranstaltningerne stemmer overens med de generelle principper, der er omhandlet i artikel 4, samt med kravene i overensstemmelse med artikel 9
 - c) en redegørelse for, hvordan foranstaltningerne forventes yderligere at styrke de grundlæggende elementer i udvidelsesprocessen som omhandlet i artikel 3, stk. 2, *litra a)*, herunder retsstatsprincippet, grundlæggende rettigheder og bekæmpelse af korruption
 - d) en vejledende liste over investeringsprojekter og -programmer, der er beregnet til drøftelse og godkendelse under investeringsplatformen for naboskabsområdet, herunder de respektive samlede investeringer og forventede tidsplaner for gennemførelse
 - e) en redegørelse for, i hvilket omfang foranstaltningerne forventes at bidrage til klima- og miljømålene, og for deres overensstemmelse med princippet om ikke at gøre væsentlig skade

- f) en redegørelse for, i hvilket omfang foranstaltningerne forventes at bidrage til digital omstilling
- g) en redegørelse for, i hvilket omfang foranstaltningerne forventes at bidrage til uddannelses-, beskæftigelses- og socialpolitiske mål
- h) en redegørelse for, i hvilket omfang foranstaltningerne forventes at bidrage til ligestilling mellem kønnene, styrkelse af kvinders og pigers indflydelse og status og fremme af kvinders og pigers rettigheder
- i) for så vidt angår reformer og investeringer: en vejledende tidsplan og de planlagte betalingsbetingelser for frigivelsen af midler i form af målbare kvalitative eller kvantitative skridt, der planlægges gennemført senest den 31. december 2027
- j) en redegørelse for, hvordan foranstaltningerne forventes at bidrage til en gradvis og vedvarende tilpasning til FUSP, herunder Unionens restriktive foranstaltninger
- k) *en redegørelse for, hvordan foranstaltningerne forventes at opbygge kapacitet og investere i administrativt personale i Moldova***
- l) ordningerne for Moldovas effektive overvågning, rapportering og evaluering af reformdagsordenen, herunder de foreslåede målbare kvalitative og kvantitative skridt og de relevante indikatorer i stk. 2

- m) en redegørelse for Moldovas system for effektivt at forebygge, afsløre og korrigere uregelmæssigheder, svig, korruption, herunder korruption på højt niveau, og interessekonflikter samt håndhæve reglerne for statsstøttekontrol og de foreslåede foranstaltninger til at afhjælpe eksisterende mangler i de første år af reformdagsordenens gennemførelse
- n) med henblik på udarbejdelsen af og, når den foreligger, gennemførelsen af reformdagsordenen, en sammenfatning af processen for høring af Moldovas parlament, lokale myndigheder i overensstemmelse med Moldovas nationale retlige rammer og relevante interessenter, herunder arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationer, og en redegørelse for, hvordan deres input er afspejlet i reformdagsordenen
- o) en kommunikations- og synlighedsplan for reformdagsordenen rettet mod Moldovas lokale målgrupper
- p) eventuelle andre relevante oplysninger.

2. Reformdagsordenen skal være resultatbaseret og omfatte indikatorer til vurdering af fremskridt med opfyldelsen af de generelle og specifikke mål i denne forordnings artikel 3. Disse indikatorer skal, hvor det er hensigtsmæssigt og relevant, være baseret på internationalt aftalte indikatorer og indikatorer, der allerede foreligger med hensyn til Moldovas politikker. Indikatorerne skal så vidt muligt også være i overensstemmelse med de centrale præstationsindikatorer i Kommissionens gennemførelsesafgørelse om godkendelse af reformdagsordenerne for Vestbalkan i henhold til forordning (EU) 2024/1449 og i resultatmålingsrammen for EFSD+.

Artikel 12

Kommissionens vurdering af reformdagsordenen

1. Kommissionen vurderer uden unødigt ophold relevansen, fuldstændigheden og hensigtsmæssigheden af Moldovas reformdagsorden eller, hvor det er relevant, af enhver ændring af denne dagsorden. Når Kommissionen foretager sin vurdering, handler den i tæt samarbejde med Moldova og kan fremsætte bemærkninger, anmode om yderligere oplysninger eller pålægge Moldova at revurdere eller ændre reformdagsordenen.
2. For så vidt angår målet i denne forordnings artikel 11, stk. 1, litra j), tager Kommissionen i overensstemmelse med afgørelse 2010/427/EU behørigt hensyn til EU-Udenrigstjenestens rolle og bidrag.
3. Ved vurderingen af reformdagsordenen tager Kommissionen hensyn til relevante tilgængelige analytiske oplysninger om Moldova, herunder den makroøkonomiske situation og gældsholdbarheden, den begrundelse og de elementer, som Moldova har fremlagt som omhandlet i artikel 113, ***konsekvenserne af Ruslands angrebskrig mod Ukraine og forsøgene på at destabilisere Moldova*** samt alle andre relevante oplysninger såsom de oplysninger, der er anført i artikel 11.

4. I sin vurdering tager Kommissionen navnlig hensyn til følgende kriterier:
- a) om reformdagsordenen udgør en relevant, omfattende, sammenhængende og tilstrækkeligt afbalanceret reaktion på målene i artikel 3 og de elementer, som er omhandlet i artikel 11
 - b) om reformdagsordenen og dens foranstaltninger stemmer overens med de generelle principper, der er omhandlet i artikel 4, og kravene i overensstemmelse med artikel 9
 - c) om reformdagsordenen kan forventes at fremskynde fremskridt hen imod at bygge bro over den socioøkonomiske kløft mellem Moldova og Unionen og dermed forbedre den økonomiske, sociale og miljømæssige udvikling og støtte konvergens hen imod Unionens standarder, mindske uligheder og styrke social samhørighed
 - d) om reformdagsordenen kan forventes yderligere at styrke de grundlæggende elementer i udvidelsesprocessen som omhandlet i artikel 3, stk. 2, litra a)
 - e) om reformdagsordenen kan forventes at fremskynde Moldovas omstilling til en bæredygtig, klimaneutral og klimarobust og inkluderende økonomi ved at forbedre konnektivitet, gøre fremskridt med hensyn til dens grønne og digitale omstilling, herunder fremskridt med hensyn til biodiversitet, mindske strategiske afhængigheder og styrke forskning og innovation, uddannelse, beskæftigelse og færdigheder og arbejdsmarkedet mere generelt, med særligt fokus på unge

- f) om de foranstaltninger, der er inkluderet i reformdagsordenen, er forenelige med principperne om ikke at gøre væsentlig skade og om ikke at lade nogen i stikken
- g) om reformdagsordenen på passende vis tager højde for potentielle risici under overholdelse af forhåndsbetingelser og betalingsbetingelser
- h) om de betalingsbetingelser, som Moldova har foreslået, er hensigtsmæssige og ambitiøse, stemmer overens med rammerne for udvidelsespolitikken og er tilstrækkeligt meningsfulde og klare til at muliggøre den tilhørende frigivelse af midler, i fald de opfyldes, samt om de foreslåede rapporteringsindikatorer er hensigtsmæssige og tilstrækkelige til at overvåge og rapportere om de fremskridt, der gøres hen imod de overordnede mål
- i) om de ordninger, som Moldova har foreslået, forventes effektivt at forebygge, afsløre og korrigere uregelmæssigheder, svig, korruption og interessekonflikter, organiseret kriminalitet og hvidvask af penge samt effektivt at efterforske og retsforfølge strafbare handlinger, der påvirker midlerne under faciliteten
- j) om reformdagsordenen reelt afspejler inputtet fra Moldovas parlament, lokale myndigheder *i overensstemmelse med Moldovas nationale retlige rammer* og relevante interessenter, herunder arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationer.

5. Med henblik på vurderingen af den reformdagsorden, som Moldova har forelagt, kan Kommissionen bistås af uafhængige eksperter.

Artikel 13

Kommissionens gennemførelsesafgørelse

1. I tilfælde af en positiv vurdering i overensstemmelse med artikel 12 godkender Kommissionen ved hjælp af en gennemførelsesafgørelse den reformdagsorden, som Moldova har forelagt, eller, hvor det er relevant, den ændrede dagsorden, der er forelagt i overensstemmelse med artikel 14. Denne gennemførelsesafgørelse ***vedtages efter undersøgelsesproceduren, jf. artikel 28, stk. 2.***
2. Kommissionens i stk. 1 omhandlede gennemførelsesafgørelse fastsætter de reformer, som Moldova skal gennemføre, de investeringsområder, der skal støttes, og de betalingsbetingelser, der følger af reformdagsordenen, herunder tidsplanen.

3. Den gennemførelsesafgørelse fra Kommissionen, der er omhandlet i stk. 1, fastsætter også:
- a) det vejledende beløb for de samlede midler, der er til rådighed for Moldova ved opfyldelsen af betalingsbetingelserne som omhandlet i artikel 10, stk. 1, og de planlagte rater, der skal frigives, herunder forfinansiering, struktureret i overensstemmelse med artikel 11, når Moldova har opnået en tilfredsstillende opfyldelse af de relevante betalingsbetingelser i form af de kvalitative eller kvantitative skridt, der er identificeret for så vidt angår gennemførelsen af reformdagsordenen
 - b) fordelingen på finansieringsrater mellem lånestøtte og ikke tilbagebetalingspligtig støtte
 - c) den frist, inden for hvilken de endelige betalingsbetingelser for reformerne skal være opfyldt
 - d) ordningerne og tidsplanen for overvågning, rapportering og gennemførelse af reformdagsordenen, herunder, hvor det er hensigtsmæssigt, gennem demokratisk kontrol som omhandlet i artikel 4, stk. 9, samt, hvor det er relevant, de foranstaltninger, der er nødvendige for at overholde artikel 23
 - e) de indikatorer, der er omhandlet i artikel 11, stk. 2, til vurdering af fremskridt hen imod opfyldelsen af de generelle og specifikke mål i artikel 3.

Artikel 14

Ændring af reformdagsordenen

1. Hvis Moldova på grund af objektive omstændigheder ikke længere kan opfylde reformdagsordenen enten helt eller delvist, herunder de relevante betalingsbetingelser, kan Moldova foreslå en ændret reformdagsorden. I så fald kan Moldova fremsætte en begrundet anmodning til Kommissionen om at ændre dens gennemførelsesafgørelse, der er omhandlet i artikel 13, stk. 1.
2. Kommissionen kan ændre gennemførelsesafgørelsen *efter undersøgelsesproceduren, jf. artikel 27*, navnlig for at tage hensyn til en ændring af de finansieringsbeløb, der er disponible i overensstemmelse med principperne i artikel 19.
3. Hvis Kommissionen finder, at de af Moldova anførte grunde berettiger en ændring af reformdagsordenen, vurderer Kommissionen den ændrede reformdagsorden i overensstemmelse med artikel 12 og kan uden unødigt ophold ændre den gennemførelsesafgørelse, der er omhandlet i artikel 13, stk. 1, *efter undersøgelsesproceduren, jf. artikel 27*.
4. Kommissionen kan ved en ændring acceptere tidsplaner, der løber indtil den 31. december 2028, for betalingsbetingelser.

Artikel 15

Låneaftale og lånoptagelses- og långivningstransaktioner

1. Med henblik på finansiering af støtten under faciliteten i form af lån tillægges Kommissionen beføjelse til på Unionens vegne at låne de nødvendige midler på kapitalmarkederne eller fra finansielle institutioner i overensstemmelse med finansforordningens artikel 224.
2. Kommissionen indgår en låneaftale med Moldova. Låneaftalen fastsætter det maksimale lånebeløb, rådighedsperioden og de nærmere vilkår og betingelser for støtte under faciliteten i form af lån. Lånene skal have en løbetid på højst 40 år fra datoen for undertegnelse af låneaftalen.

Ud over og uanset finansforordningens artikel 223, stk. 4, skal låneaftalen indeholde forfinansieringsbeløbet og reglerne for afregning af forfinansiering.

3. Låneaftalen gøres *samtidigt* tilgængelig for Europa-Parlamentet og Rådet ■ .

Artikel 16

Hensættelser

1. Hensættelser til lånene foretages med en sats på 9 % fra den finansieringsramme, der er tildelt det geografiske program for naboskabsområdet i henhold til artikel 6, stk. 2, litra a), i forordning (EU) 2021/947, og anvendes som en del af hensættelserne til dækning af tilsvarende risici.
2. Uanset finansforordningens artikel **214**, stk. 2, sidste punktum, oprettes hensættelserne gradvist, og de oprettes fuldt ud, senest når lånene er udbetalt fuldt ud.
3. Tilførelssatsen revideres mindst hvert tredje år fra datoen for denne forordnings ikrafttræden i overensstemmelse med proceduren i artikel 31, stk. 5, fjerde afsnit, i forordning (EU) 2021/947.

Artikel 17

Forfinansiering

1. Efter forelæggelsen af reformdagsordenen for Kommissionen kan Moldova anmode om frigivelse af forfinansiering på op til **18** % af det samlede beløb under faciliteten i overensstemmelse med artikel 6, stk. 1, efter fradrag af supplerende støtte, herunder støtte til civilsamfundsorganisationer og teknisk bistand, samt hensættelser til lån.
2. Kommissionen kan frigive den forfinansiering, der er anmodet om, når den har vedtaget sin gennemførelsesafgørelse omhandlet i artikel 13, og facilitetsaftalen og låneaftalen er trådt i kraft. Midlerne frigives i overensstemmelse med artikel 19, stk. 3, første punktum, og forudsat at forhåndsbetingelserne i artikel 5 er opfyldt.
3. Kommissionen træffer afgørelse om tidsrammen for udbetaling af forfinansieringen, der kan udbetales i en eller flere trancher.

Artikel 18

Gennemførelse af investeringsprojekter under investeringsplatformen for naboskabsområdet

1. For at drage fordel af løftestangseffekten af Unionens finansielle støtte med hensyn til at tiltrække yderligere investeringer, gennemføres investeringer til støtte for reformdagsordenen i samarbejde med internationale finansieringsinstitutioner i form af investeringsprojekter, der godkendes under investeringsplatformen for naboskabsområdet.
2. Når **alle gældende betingelser** er opfyldt på tilfredsstillende vis, vedtager Kommissionen en afgørelse om tilladelse til frigivelse af midler som omhandlet i artikel 19, stk. 3. I nævnte afgørelse fastsættes i overensstemmelse med artikel 6, stk. 1, beløbet for de midler, der skal stilles til rådighed i form af ikketilbagebetalingspligtig støtte fra Unionen til projekter, der er godkendt under investeringsplatformen for naboskabsområdet, og beløbet for den finansielle bistand i form af lånestøtte, der skal frigives til Moldova. I nævnte afgørelse fastsættes også i overensstemmelse med det forhold, der er fastsat i facilitetsaftalen som omhandlet i artikel 8, stk. 5, litra c), den andel af denne lånestøtte, som Moldova skal stille til rådighed som medfinansiering af projekter, der er godkendt under investeringsplatformen for naboskabsområdet.

Artikel 19

Vurdering af opfyldelsen af betalingsbetingelser, tilbageholdelse og nedsættelse af midler samt betalingsregler

1. To gange om året indgiver Moldova en behørigt begrundet anmodning om frigivelse af midler senest to måneder efter den frist, der er fastsat i Kommissionens gennemførelsesafgørelse, for så vidt angår opfyldte betalingsbetingelser vedrørende de kvantitative eller kvalitative skridt som angivet i reformdagsordenen.
2. Kommissionen vurderer uden unødigt ophold, om Moldova har opfyldt forhåndsbetingelserne i artikel 5 og principperne for finansiering i artikel 10, stk. 3, og opnået tilfredsstillende opfyldelse af de betalingsbetingelser, der er fastsat i den gennemførelsesafgørelse fra Kommissionen, der er omhandlet i artikel 13. Hvis Kommissionen finder, at de betalingsbetingelser, der tidligere er blevet opfyldt af Moldova, og som Kommissionen tidligere har udbetalt midler på baggrund af, ikke længere er opfyldt af Moldova, nedsætter Kommissionen fremtidige udbetalinger med et tilsvarende beløb.

Ved foretagelse af denne vurdering kan Kommissionen bistås af eksperter, herunder eksperter fra medlemsstaterne. Hvis en anmodning om frigivelse af midler eller en betalingsanmodning omfatter et skridt i forbindelse med det i artikel 22, **stk. 2**, omhandlede forhandlingskapitel 32, vedtager Kommissionen ikke en afgørelse om tilladelse til frigivelse af midler, medmindre den vurderer dette skridt positivt.

3. Hvis Kommissionen foretager en positiv vurdering om, at alle gældende betingelser er opfyldt på tilfredsstillende vis, **underretter** den **Europa-Parlamentet og Rådet** uden unødigt ophold, **inden den vedtager** en afgørelse om tilladelse til frigivelse af midler svarende til disse betingelser. For så vidt angår disse beløb udgør afgørelsen den betingelse, der er omhandlet i artikel 10.

4. Hvor Kommissionen foretager en negativ vurdering af opfyldelsen af nogen af betingelserne i henhold til tidsplanen, tilbageholdes frigivelsen af midler svarende til disse betingelser. ***Kommissionen underretter uden unødigt ophold Europa-Parlamentet og Rådet om denne vurdering.*** De tilbageholdte beløb frigives først, når Moldova som led i den efterfølgende anmodning om frigivelse af midler behørigt har begrundet, at landet har truffet de nødvendige foranstaltninger til at sikre en tilfredsstillende opfyldelse af de tilhørende betingelser.
5. Hvor Kommissionen konkluderer, at Moldova ikke har truffet de nødvendige foranstaltninger inden for en periode på 12 måneder fra den oprindelige negative vurdering, der er omhandlet i stk. 4, nedsætter Kommissionen beløbet for den ikketilbagebetalingspligtige finansielle støtte og lånet forholdsmæssigt til den del, der svarer til de relevante betalingsbetingelser. Under det første gennemførelsesår anvendes en frist på 24 måneder beregnet på grundlag af den oprindelige negative vurdering, der er omhandlet i stk. 4. Moldova kan fremsætte sine bemærkninger senest to måneder efter at være blevet underrettet om Kommissionens konklusioner.
6. Et eventuelt beløb, som svarer til betalingsbetingelser, der ikke er opfyldt den 31. december 2028, udbetales ikke til Moldova og frigøres eller annulleres fra det disponible lånestøttebeløb, alt efter hvad der er relevant.

7. Kommissionen kan nedsætte beløbet for den ikketilbagebetalingspligtige finansielle støtte og tilbagesøge, herunder ved modregning, ethvert beløb, der er anvendt til opfyldelse af målene med faciliteten, fra Moldova eller nedsætte det lånebeløb, der skal udbetales til Moldova, eller anmode om førtidig tilbagebetaling af lånet i overensstemmelse med låneaftalen, i tilfælde af uretmæssigt udbetalte midler, konstaterede tilfælde af eller alvorlige betænkeligheder i forbindelse med uregelmæssigheder, svig, korruption og interessekonflikter, der skader Unionens finansielle interesser, som Moldova ikke har korrigeret, eller i tilfælde af at kvalitative eller kvantitative skridt omgøres, eller hvor der, efter at betalingen er foretaget, konstateres utilfredsstillende opfyldelse af skridt eller i tilfælde af en alvorlig tilsidesættelse af en forpligtelse, der følger af *facilitetsaftalen* eller *låneaftalen*, herunder på grundlag af oplysninger fra OLAF eller af Revisionsrettens beretninger. Kommissionen underretter Europa-Parlamentet og Rådet, inden den træffer beslutning om sådanne nedsættelser.
8. Uanset finansforordningens artikel 116, stk. 2, begynder den betalingsfrist, der er omhandlet i finansforordningens artikel 116, stk. 1, litra a), at løbe fra datoen for meddelelse af afgørelsen om tilladelse til frigivelse af midler til Moldova i henhold til nærværende artikels stk. 3.
9. Finansforordningens artikel 116, stk. 5, finder ikke anvendelse på betalinger, der foretages i form af finansiel bistand, og som kanaliseres direkte til Moldovas finansministerium i henhold til nærværende artikel og til nærværende forordnings artikel 23.

10. Udbetalinger af ikketilbagebetalingspligtig finansiel støtte og lån i henhold til denne artikel sker i overensstemmelse med budgetbevillingerne som fastsat i den årlige budgetprocedure og med forbehold af de disponible midler. Midlerne udbetales i rater. En rate kan udbetales i en eller flere trancher.
11. Beløbene udbetales efter den i stk. 3 omhandlede afgørelse i overensstemmelse med låneaftalen.
12. Udbetaling af ethvert støttebeløb i form af lån er betinget af, at Moldova indgiver en betalingsanmodning i den form, der er fastsat i låneaftalen, og i overensstemmelse med bestemmelserne i facilitetsaftalen. ■

Artikel 20

Gennemsigtighed med hensyn til personer og enheder, der modtager finansiering til gennemførelse af reformdagsordenen

1. Moldova skal offentliggøre ajourførte data om slutmodtagere, som modtager finansieringsbeløb, der overstiger 50 000 EUR kumulativt over en periode på tre år med henblik på gennemførelse af reformer og investeringer under faciliteten.
2. For så vidt angår de i stk. 1 omhandlede slutmodtagere offentliggøres følgende oplysninger i et maskinlæsbart format på en webside, i rækkefølge efter samlede modtagne midler og under behørig hensyntagen til kravene om fortrolighed og sikkerhed, navnlig beskyttelse af personoplysninger:
 - a) i tilfælde af en juridisk person, slutmodtagerens fulde juridiske navn og moms- eller skatteregistreringsnummer, hvor et sådant findes, eller en anden entydig identifikator, som er fastlagt ved den lovgivning, der gælder for den juridiske person
 - b) i tilfælde af en fysisk person, slutmodtagerens for- og efternavn eller for- og efternavne
 - c) det beløb, som slutmodtageren har modtaget, og de reformer og investeringer under faciliteten, som dette beløb bidrager til at gennemføre.

3. Oplysningerne omhandlet i stk. 2 må ikke offentliggøres, hvor videregivelse risikerer at true de pågældende slutmodtagers rettigheder og frihedsrettigheder eller i alvorlig grad skade deres kommercielle interesser. Sådanne oplysninger skal gøres tilgængelige for Kommissionen.
4. Mindst én gang om året tilsender Moldova elektronisk Kommissionen dataene om de slutmodtagere, der er omhandlet i denne artikels stk. 1, i et maskinlæsbart format, der fastlægges i facilitetsaftalen som omhandlet i artikel 8, stk. 5, litra l).

KAPITEL IV

Beskyttelse af Unionens finansielle interesser

Artikel 21

Beskyttelse af Unionens finansielle interesser

1. Ved gennemførelsen af faciliteten træffer Kommissionen og Moldova alle passende foranstaltninger for at beskytte Unionens finansielle interesser under hensyntagen til proportionalitetsprincippet og de særlige betingelser, hvorunder faciliteten skal fungere, forhåndsbetingelserne i artikel 5, stk. 1, og betingelserne i facilitetsaftalen, navnlig vedrørende forebyggelse, afsløring og korrektion af svig, korruption, interessekonflikter og uregelmæssigheder samt efterforskning og retsforfølgning af lovovertrædelser, der berører de midler, der er tildelt under faciliteten. Moldova forpligter sig til at gøre fremskridt hen imod effektive og virkningsfulde forvaltnings- og kontrolsystemer og at sikre, at beløb, der er udbetalt uretmæssigt eller anvendt forkert, kan tilbagesøges.

2. I facilitetsaftalen fastsættes følgende forpligtelser for Moldova:

- a) regelmæssigt at kontrollere, at den tildelte finansiering, er blevet anvendt i overensstemmelse med de gældende regler, navnlig vedrørende forebyggelse, afsløring og korrektion af svig, korruption, interessekonflikter og uregelmæssigheder
- b) at beskytte whistleblowere
- c) at træffe passende foranstaltninger til at forebygge, afsløre og korrigere svig, korruption, interessekonflikter og uregelmæssigheder samt at efterforske og retsforfølge strafbare handlinger, der skader Unionens finansielle interesser, at opdage og undgå dobbeltfinansiering og tage retlige skridt til at tilbagesøge uretmæssigt tilegnede midler, herunder i forbindelse med enhver foranstaltning til gennemførelse af reformer og investeringsprojekter eller -programmer under reformdagsordenen, og at træffe passende foranstaltninger til behandling af anmodninger om gensidig bistand i straffesager fra EPPO og medlemsstaters kompetente myndigheder vedrørende strafbare handlinger, der berører midlerne tildelt faciliteten, hvor det er relevant og straks.
- d) med henblik på stk. 1, navnlig for så vidt angår kontrol af anvendelsen af midler i forbindelse med gennemførelsen af reformer omfattet af reformdagsordenen, at sikre indsamling af og adgang under overholdelse af EU-databeskyttelsesprincipper og gældende databeskyttelsesregler til tilstrækkelige data om personer og enheder, der modtager finansiering, herunder oplysninger om reelt ejerskab, til gennemførelsen af reformdagsordenens foranstaltninger under kapitel III

- e) udtrykkeligt at bemyndige Kommissionen, OLAF, Revisionsretten og, hvor det er relevant, EPPO til at udøve deres rettigheder som fastsat i finansforordningens artikel 129.

3. Facilitetsaftalen giver også Kommissionen ret til at nedsætte beløbet for den tilbagebetalingspligtige støtte, der ydes under faciliteten, forholdsmæssigt og tilbagesøge, herunder ved modregning, ethvert beløb, der er anvendt til opfyldelse af målene med faciliteten, fra Moldova, og nedsætte det lånebeløb, der skal udbetales til Moldova, eller anmode om førtidig tilbagebetaling af lånet i overensstemmelse med låneaftalen, i tilfælde af uretmæssigt udbetalte beløb, konstaterede tilfælde af eller alvorlige betænkeligheder i forbindelse med uregelmæssigheder, svig, korruption og interessekonflikter, der skader Unionens finansielle interesser, og som Moldova ikke har korrigeret, eller hvis Kommissionen finder, efter at betalingen er foretaget, at skridt ikke er opfyldt på tilfredsstillende vis, eller i tilfælde af en alvorlig tilsidesættelse af en forpligtelse, der følger af facilitetsaftalen eller låneaftalen. Når Kommissionen træffer afgørelse om størrelsen af tilbagesøgningen eller nedsættelsen eller af det beløb, der skal tilbagebetales førtidigt, overholder den proportionalitetsprincippet og tager hensyn til, hvor alvorlig en uregelmæssighed, svig, korruption eller interessekonflikt, der påvirker Unionens finansielle interesser, eller en tilsidesættelse af en forpligtelse er. Moldova gives mulighed for at fremsætte bemærkninger, før nedsættelsen foretages, eller før der anmodes om førtidig tilbagebetaling.
4. Personer og enheder, der forvalter midler under faciliteten, indberetter straks alle formodede tilfælde af svig, korruption, interessekonflikter og uregelmæssigheder, der skader Unionens finansielle interesser, til Kommissionen og til OLAF.

Artikel 22

Moldovas interne systemers og revisionsmyndigheds rolle

1. For så vidt angår den del af facilitetens midler, der stilles til rådighed som finansiel bistand, kan Kommissionen forlade sig på de revisionsmyndigheder, der er etableret af Moldova, med henblik på at kontrollere de offentlige udgifter. I det omfang, det er hensigtsmæssigt, benytter Kommissionen sig også af yderligere demokratisk kontrol som omhandlet i artikel 4, stk. 9.
2. Reformdagsordenen prioriterer i de første år af sin gennemførelse reformer i forbindelse med forhandlingskapitel 32, navnlig vedrørende forvaltning af offentlige finanser og intern kontrol samt bekæmpelsen af svig, sammen med forhandlingskapitel 23 og 24, navnlig for så vidt angår retspleje, korruption og organiseret kriminalitet, og forhandlingskapitel 8, navnlig om statsstøttekontrol.
3. Moldova indberetter straks alle uregelmæssigheder, herunder svig, som har været genstand for en første administrativ eller retslig konstatering, til Kommissionen og holder Kommissionen underrettet om udviklingen i administrative og retlige procedurer i forbindelse med sådanne uregelmæssigheder. En sådan indberetning foretages elektronisk ved brug af det system til indberetning af uregelmæssigheder, som Kommissionen har oprettet.
4. De i stk. 1 omhandlede revisionsmyndigheder opretholder en regelmæssig dialog med Revisionsretten, OLAF og, hvor det er relevant, EPPO.

5. Kommissionen kan foretage detaljerede systemrevisioner af Moldovas budgetgennemførelse på grundlag af en risikovurdering og dialog med de i stk. 1 omhandlede revisionsmyndigheder og fremsætte henstillinger om forbedringer af systemerne.
6. Kommissionen kan vedtage henstillinger til Moldova i alle tilfælde, hvor de kompetente myndigheder efter dens opfattelse ikke har taget de nødvendige skridt til at forebygge, afsløre og korrigere svig, korruption, interessekonflikter og uregelmæssigheder, der har påvirket eller i alvorlig grad risikerer at påvirke den forsvarlige økonomiske forvaltning af de udgifter, der finansieres under faciliteten, og i alle tilfælde, hvor den konstaterer svagheder, der påvirker udformningen og funktionen af det kontrolsystem, som disse myndigheder har indført. Moldova gennemfører sådanne henstillinger eller giver en begrundelse for, hvorfor det ikke er gjort.

KAPITEL V

OVERVÅGNING, RAPPORTERING OG EVALUERING

Artikel 23

Overvågning og rapportering

1. Kommissionen overvåger facilitetens gennemførelse og vurderer opfyldelsen af målene i artikel 3. Overvågningen af denne gennemførelse skal være målrettet og stå i et rimeligt forhold til de aktiviteter, der gennemføres under facilitetsaftalen, og berører ikke de rapporteringskrav, der er fastsat i henhold til forordning (EU) 2021/947. De indikatorer, der er omhandlet i artikel 11, stk. 2, forventes at bidrage til Kommissionens overvågning af faciliteten.

2. Facilitetsaftalen skal fastsætte regler og procedurer for Moldovas rapportering til Kommissionen med henblik på stk. 1.
3. Kommissionen forelægger Europa-Parlamentet og Rådet en årlig rapport om de fremskridt, der er gjort med at nå denne forordnings mål. Den årlige rapport suppleres med redegørelser for status med hensyn til gennemførelsen af faciliteten to gange om året.
4. Kommissionen forelægger den i stk. 3 omhandlede årlige rapport for det udvalg, der er omhandlet i artikel 28, stk. 1.
5. Kommissionen aflægger rapport om fremskridtene med gennemførelsen af Moldovas reformdagsorden inden for rammerne af den resultattavle for faciliteten, der er oprettet ved forordning (EU) 2024/1449.

Artikel 24

Resultattavle for faciliteten

Kommissionen *viser* fremskridtene med gennemførelsen af reformdagsordenen i den resultattavle, der er oprettet ved forordning (EU) 2024/1449.

Artikel 25

Evaluering af faciliteten

1. Efter den 31. december 2027 og senest den 31. december 2031 foretager Kommissionen en uafhængig efterfølgende evaluering af faciliteten. Ved denne efterfølgende evaluering vurderes Unionens bidrag til opfyldelsen af målene i faciliteten.
2. Den efterfølgende evaluering skal anvende de principper for god praksis, der er fastsat af OECD's Komité for Udviklingsbistand, idet den skal søge at klarlægge, om facilitetens mål er opfyldt, og at indeholde anbefalinger til, hvordan kommende tiltag kan forbedres.
3. Kommissionen meddeler Europa-Parlamentet, Rådet og medlemsstaterne resultaterne af og konklusionerne på denne efterfølgende evaluering ledsaget af dens bemærkninger og dens opfølgning. Denne efterfølgende evaluering kan drøftes efter anmodning fra Europa-Parlamentet, Rådet eller medlemsstaterne. Resultaterne indgår i udarbejdelsen af fremtidige programmer og foranstaltninger og ressourceallokeringen. Denne efterfølgende evaluering og opfølgning gøres offentligt tilgængelig.
4. Kommissionen inddrager i passende omfang alle relevante interessenter, herunder Moldova, arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationer, i evalueringen af den EU-finansiering, der ydes i henhold til denne forordning, og kan, hvor det er relevant, søge at foretage fælles evalueringer med medlemsstaterne og andre partnere med tæt inddragelse af Moldova.

Artikel 26

Moldovas rapportering inden for rammerne af den økonomiske og finansielle dialog

Moldova aflægger rapport en gang om året inden for rammerne af den økonomiske og finansielle dialog om de fremskridt, der er gjort med gennemførelsen af den reformrelaterede del af landets reformdagsorden.

Artikel 27

Parlamentarisk tilsyn og kontrol med faciliteten

1. Kommissionen aflægger Europa-Parlamentets kompetente udvalg rapport om status for gennemførelsen af faciliteten og reformdagsordenen. Kommissionen forelægger Europa-Parlamentet skriftlige oplysninger om:

- a) situationen med hensyn til gennemførelsen af faciliteten**
- b) vurderingen af reformdagsordenen**
- c) de vigtigste konklusioner fra den i artikel 23, stk. 3, omhandlede rapport**
- d) procedurer for betalinger, tilbageholdelse og nedsættelse, hvor det er relevant, herunder eventuelle bemærkninger, der fremsættes for at sikre en tilfredsstillende opfyldelse af betingelserne, og**
- e) alle andre relevante faktorer i forbindelse med gennemførelsen af faciliteten.**

2. *Den regelmæssige dialog mellem Europa-Parlamentet og Kommissionen finder sted mindst en gang om året og kan finde sted samtidig med den geopolitiske dialog på højt plan om NDICI – et globalt Europa.*
3. *Kommissionen tager hensyn til alle elementer, der opstår som følge af de synspunkter, der kommer til udtryk gennem den i stk. 2 omhandlede dialog, herunder Europa-Parlamentets beslutninger, hvor det er relevant.*

KAPITEL VI

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 28

Udvalgsprocedure

1. Kommissionen bistås af det udvalg, der er nedsat ved forordning (EU) 2021/947. Dette udvalg er et udvalg som omhandlet i forordning (EU) nr. 182/2011.
2. Når der henvises til dette stykke, finder artikel 5 i forordning (EU) nr. 182/2011 anvendelse.
3. Afgiver udvalget ikke nogen udtalelse for så vidt angår de gennemførelsesretsakter, der er omhandlet i artikel 13, stk. 1, og artikel 14, stk. 2, vedtager Kommissionen ikke udkastet til gennemførelsesretsakt, og artikel 5, stk. 4, tredje afsnit, i forordning (EU) nr. 182/2011 finder anvendelse.

Artikel 29

Oplysning, kommunikation og offentlig omtale

1. Uden at det berører de krav, der er fastsat i henhold til forordning (EU) 2021/947, deltager Kommissionen i kommunikationsaktiviteter for at sikre synligheden af Unionens finansiering af den finansielle støtte, der er forudsat i reformdagsordenen, herunder gennem fælles kommunikationsaktiviteter med Moldova. Kommissionen sikrer, at støtte under faciliteten kommunikerer og anerkendes gennem en finansieringserklæring. Tiltag, der finansieres under faciliteten, gennemføres i overensstemmelse med kommunikations- og synlighedskrav i EU-finansierede tiltag udadtil og i andre relevante retningslinjer.
2. Modtageren af EU-finansiering anerkender aktivt EU-finansieringens oprindelse og sikrer synligheden heraf, herunder, hvor det er relevant ved at vise Unionens logo og en passende finansieringserklæring med ordlyden "finansieret af Den Europæiske Union", navnlig i forbindelse med promovering af tiltagene og deres resultater, ved at give sammenhængende, virkningsfulde og forholdsmæssige målrettede oplysninger til forskellige modtagergrupper, herunder medierne og offentligheden.
3. Information, kommunikation og offentlig omtale skal stilles til rådighed i et tilgængeligt format.

Artikel 30
Ikrafttræden

Denne forordning træder i kraft dagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i ..., den ...

På Europa-Parlamentets vegne

Formand

På Rådets vegne

Formand
